

VEDLEGG 1 – KONTRAKTSBESTEMMELSER

AVTALEDOKUMENT

År 2012, [t1] [DATO] er det mellom

(1) Vestfjorden Avløpsselskap – VEAS

Bjerkåsholmen 125, 3470 Slemmestad, Org. Nr.: 970 963 871
(i det følgende kalt "VEAS" eller "oppdragsgiveren") og

(2) _____ AS

_____, XXXX _____, Org. nr.: 9XX XXX XXX
(i det følgende kalt "oppdragstageren")

inngått denne

Kontrakt om leveranse og montasje av _____
(i det følgende kalt "kontrakten")

1 BAKGRUNN

VEAS er et interkommunalt samarbeid som er eiet av kommunene Asker, Bærum og Oslo.

VEAS tar i mot og renser avløpsvann fra disse kommunene, samt også avløpsvann fra kommunene Røyken og Nesodden.

VEAS har i samsvar med regelverket om offentlige anskaffelser og konkurransegrunnlag utarbeidet av VEAS, tildelt denne kontrakten til oppdragstageren. [t2]

2 KONTRAKTENS INNHOLD

2.1 Kontraktsdokumentene

Denne kontrakten består av følgende kontraktsdokumenter:

- (i) Dette Avtaledokumentet
- (ii) Referat eller annet skriftlig materiale med oppklaring(er) knyttet til kontrakten, så fremt referat som angitt, er utarbeidet og godkjent av begge parter; jf Vedlegg A.
- (iii) VEAS generelle kontraktsbestemmelser – tillegg til NLM 10; jf Vedlegg B.
- (iv) NS NLM 10 Alminnelige leveringsbetingelser (se pkt. 5.1) – ikke fysisk vedlagt kontraktsdokumentene.
- (v) VEAS administrative bestemmelser for opphold og arbeid på/i VEAS anlegg; jf Vedlegg C.
- (vi) Oppdragsbeskrivelse, inkl fremdriftspan; jf Vedlegg D.
- (vii) Funksjonsgaranti, ytelsestesting og sanksjonsbestemmelser; jf Vedlegg E
- (viii) Leverandørens vederlag; jf Vedlegg F.
- (ix) Varsel om endring; og instruks om endring (maler); jf. Vedlegg G.
- (x) Evt. andre vedlegg som vist til i dette avtaledokumentet; jf Vedlegg H.
- (xi) Oppdragstakers tilbud datert _____; jf Vedlegg I.

Dersom kontraktsdokumentene inneholder bestemmelser som strider mot hverandre, skal bestemmelsene gjelde i den rekkefølgen dokumentene er angitt ovenfor i pkt. 2.1.

2.2 Presisering av hva som inngår i kontrakten

Kontrakten omfatter kun de dokumentene som uttrykkelig er gjort til en del av kontrakten.

Dette avtaledokumentet skal også tjene som oppdragsbekreftelse fra oppdragstageren slik at oppdragstageren skal ikke sende egen ordrebekreftelse. [t3] Evt. ordrebekreftelse vil under enhver omstendighet ikke bli regnet som del av denne kontrakten.

3 OPPDRAGET

Oppdraget gjelder levering og montering av _____, og som nærmere beskrevet i Vedlegg D – Oppdragsbeskrivelsen

Prosjektets navn er:	"VEAS – _____"
VEAS' innkjøpsordrenr. er:	xxxxxxxxxxx
Oppstart for kontrakten er:	xx.xx.201x
Monteringsstedet er:	Bjerkåsholmen 125 3470 Slemmestad – Norge; på nærmere, av VEAS, anvist sted.
Ferdigstillelse av Leveransen er:	yy.yy.201y. ("overtakelsestidspunktet")

4 SAMARBEID OG PARTENES REPRESENTANTER

Partene skal tilstrebe forebyggende prosjektoppfølgning og hjelpe hverandre med gjensidig kontraktsoppråelse.

Partene skal uten ugrunnet opphold varsle hverandre om forhold som kan ha betydning for den annen part i kontraktsoppfølgningen.

Med mindre annet avtales er partenes respektive hovedkontaktpersoner:

For Oppdragsgiveren:		For oppdragstageren:	
Navn:	NN	Navn:	xxxxxxxxx
Adr.:	Bjerkåsholmen 125 3470 Slemmestad	Adr.:	xxxxxxxxx xxxx xxxxxxxx
Tlf:	98 20 86 XX	Tlf:	xx xx xx xx
Faks:		Faks:	
E-post:	NN@veas.nu	E-post:	xxxx@xxxxxxx.no

Stedfortreder for oppdragsgivers kontaktperson skal være: NN, E-post: NN@veas.nu, tlf xxx xx xxx.

Begge parter skal tilstrebe kontinuitet mht bemanning i oppfølgingen av denne kontrakten.

Partene skal på forhånd i rimelig tid skriftlig varsle hverandre ved eventuell utskiftning av angitte kontaktperson.

5 AVKLARINGER KNYTTET TIL KONTRAKTSINNGÅElsen

Følgende avklaringer gjelder:

5.1 De generelle kontraktsbestemmelsene

For denne kontrakten gjelder i tillegg til VEAS generelle kontraktsbestemmelser, jf Vedlegg B, følgende standard kontraktsbestemmelser, som del av kontrakten:

☒	NLM 10: Alminnelige betingelser for levering med montering av maskiner samt annet mekanisk, elektrisk og elektronisk utstyr i og mellom Danmark, Finland, Norge og Sverige. Utgitt i 2010 av Norsk Industri og dennes søsterorganisasjoner i Danmark, Finland og Sverige. (i det følgende kalt "NLM 10") (Denne kontrakten kan også benyttes utenfor Norden.)
-------------------------------------	--

VEAS generelle kontraktsbestemmelser er tilpasset **NLM 10** og er ment å virke sammen med denne.

Oppdragstager erklærer å være innforstått med innholdet i NLM 10 med de tilpasninger som ellers følger av denne kontrakten, skal gjelde for dette kontraktsforholdet, selv om den angjeldende NLM- standardkontrakten ikke er lagt fysisk ved de øvrige papirdokumentene som inngår i denne kontrakten pr. kontraktsinngåelse. [t4] Forholdet til NLM 10 er nærmere regulert i Vedlegg B.

5.2 Bankgaranti

Dersom VEAS krever det, skal oppdragstageren besørge at det forut for kontraktsinngåelse stilles bankgaranti overfor VEAS. Bankgarantien skal i tilfelle være av en selvskyldnerkausjon stillet fra velrenommet bank eller finansinstitusjon som kan aksepteres av VEAS. [t5]

Oppdragstageren stiller bankgaranti?	☒ Ja, se Vedlegg B ☐ Nei
--------------------------------------	--

5.3 Opsjon[t6]er

5.4 Ytterligere avklaringer fremgår av Vedlegg A til denne kontrakten

Ytterligere avklaringer?	☐ Ja, se Vedlegg A. [t7] ☐ Nei, Vedlegg A benyttes <u>ikke</u>
--------------------------	---

* * *

Denne kontrakten med dette avtaledokumentet, som signert, og tilhørende vedlegg er utferdiget i to (2) originaler, hvorav partene beholder hvert sitt sett av originalene.

Bjerkåsholmen, [DATO] 2011

Vestfjorden Avløpsselskap - VEAS

XXXXXXXX

#

VEDLEGG A – Referat fra kontraktsavklaring

VEDLEGG B – VEAS generelle kontraktsvilkår **i tillegg til NLM 10 – Alminnelige leveringsbetingelser** (for levering med montering av maskiner samt annen mekanisk, elektrisk, elektronisk utstyr/utrustning i og mellom Danmark, Finland, Norge og Sverige. Utgitt i 2010 av DI, Danmark, Teknologiateollisuus, Finland, Norsk Industri, Norge samt Teknikföretagen, Sverige.)

Innhold:

Del 1 – innledende bestemmelser	1
1 Formål og Anvendelse	1
2 Referanse til Alminnelige Leveringsbetingelser NLM 10	2
3 Rangforhold mellom disse kontraktsvilkårene og NLM 10	2
4 Kontraktsvilkårenes plassering i kontraktshierarkiet	2
Del 2 – Endringer i forhold til anvendt kontraksstandard	2
5 Endringer i forhold til NLM 10	2
5.1 NLM 10 pkt. 17 – Prøver av Materiellet under tilvirkningen	2
Til NLM 10 pkt. 17 . tilføyes følgende:	2
5.2 NLM 10 pkt. 22 – Kjøperens forsinkelse m.v.	2
NLM 10 pkt. 22. andre avsnitt strykes.	2
5.3 NLM 10 pkt. 24 - 26 – Betaling	2
NLM 10 pkt. 24 – 26 erstattes av følgende:	2
5.4 NLM 10 pkt. 28 – Eiendomsforbehold	3
NLM 10 pkt. 28 erstattes av følgende:	3
5.5 NLM 10 pkt. 39 - 42 – Overtakelsesprøver	3
5.6 NLM 10 pkt. 54 - 67 – Ansvar for mangler	3
Til NLM 10 pkt. 54 - 67. tilføyes følgende:	3
Til NLM 10 pkt. 56 - 57. endres som følger:	3
Til NLM 10 pkt. 66. endres som følger:	3
5.7 NLM 10 pkt. 69 – Ansvar for tingskade forvoldt av Leveransen etter overtakelsen	3
5.8 NLM 10 pkt. 72 og 73 vedr. Tvister. Lovvalg	3
Del 3 – øvrige Generelle bestemmelser	4
6 Oppdragstagerens ansvar for å ha gjort seg kjent med konkurransegrunnlaget mv	4
7 Kvalitetssikring	4
8 Forhold til lovgivning som har betydning for gjennomføring av oppdraget	4
9 Arbeidsmiljø. Lønns- og arbeidsforhold hos oppdragstageren	4
9.1 FN's barnekonvensjon og ILO-konvensjon nr 138	4
9.2 Arbeidsmiljølovgivningen	5
9.3 Allmenngjøringsregelverket. Lovkrav til lønnsforhold mv	5
10 Endringer i lønn og lignende forpliktelser. Lønnsutbetalinger mv	5
11 Skatter, avgifter, offentlige gebyrer	5
12 Ansvar og ansvarsbegrensninger. Forsikringer	6
12.1 Forsikring av leveransen	6
12.2 Ansvarsforsikring	6
13 Bankgaranti. Sikkerhetsstillelse	6
14 Reklame. Publisitet	7

DEL 1 – INNLEDENDE BESTEMMELSER

1 FORMÅL OG ANVENDELSE

Disse kontraktsvilkårene regulerer kontraktsforholdet mellom oppdragsgiveren, VEAS, i det følgende også kalt "kjøperen" i samsvar med ordvalg i NLM 10, og oppdragstageren, i det følgende også kalt

Vedlegg B

"selgeren", og som begge er angitt i avtaledokumentet som signert av begge parter for den angjeldende kontrakten og leveransen i henhold til denne.

Eventuelle avvikende kontraktsvilkår eller forutsetninger er uten virkning for kontrakten, med mindre VEAS skriftlig har godtatt dem.

Leveransen omfatter alt det som er angitt i kontraktsdokumentene som inngår i kontrakten, jf. avtaledokumentet, samt pkt. 2 – 4 nedenfor.

2 REFERANSE TIL ALMINNELIGE LEVERINGSBETINGELSER NLM 10

I tillegg til disse kontraktsvilkårene skal også gjelde

- Alminnelige leveringsbetingelser NLM 10 (i det følgende kalt "NLM 10").

3 RANGFORHOLD MELLOM DISSE KONTRAKTSVILKÅRENE OG NLM 10

Disse kontraktsvilkårene og NLM 10 skal utfylle hverandre. NLM 10 skal dermed anses å være en del av dette kontraktsdokumentet.

Dersom det er motstrid mellom bestemmelser i dette dokumentet og i NLM 10, skal vilkårene i dette dokumentet gjelde fremfor betingelsene som fremgår av NLM 10.

4 KONTRAKTSVILKÅRENE Plassering i Kontrakthierarkiet

Disse kontraktsvilkårene, samt NLM 10, jf. pkt. 2 over, inngår for øvrig i kontrakthierarkiet slik som angitt i avtaledokumentets pkt. 2.

DEL 2 – ENDRINGER I FORHOLD TIL ANVENDT KONTRAKTSSTANDARD

5 ENDRINGER I FORHOLD TIL NLM 10

Oppdragsgiveren er i NLM 10 kalt "kjøperen", og oppdragstageren er i NLM 10 kalt "leverandøren". Samme benevnelse er også benyttet i dette kontraktsdokumentet. I NLM 10 er kontrakten kalt "Avtalen". Av den grunn benyttes "Avtalen" i stedet for "kontrakten" i dette pkt. 5.

5.1 NLM 10 pkt. 17 – Prøver av Materiellet under tilvirkningen

Til NLM 10 pkt. 17 . tilføyes følgende:

"Prøven skal uansett gjennomføres på en måte som er egnet til å vise hvorvidt Materiellet vil være i samsvar med de krav som stilles til denne i henhold til Avtalen, herunder de myndighetskrav som gjelder på Monteringsstedet."

5.2 NLM 10 pkt. 22 – Kjøperens forsinkelse m.v.

NLM 10 pkt. 22. andre avsnitt strykes.

5.3 NLM 10 pkt. 24 - 26 – Betaling

NLM 10 pkt. 24 – 26 erstattes av følgende:

Kontraktssummen utbetales etter følgende plan:

*Termin 1: 30 % ved kontraktsinngåelse etter mottak av garanti- og forsikringsbevis
Termin 2: 30 % etter godkjent montasje*

Vedlegg B

Termin 3: 30 % ved start garantikjøring

Termin 4: 10 % ved overtakelse

5.4 NLM 10 pkt. 28 – Eiendomsforbehold

NLM 10 pkt. 28 erstattes av følgende:

Ved utbetaling av Termin 2 (totalt 60 % av kontraktssummen) går eiendomsretten over til kjøperen.

Alt demontert utstyr er kjøpers eiendom, og skal lagres på anvist plass i anlegget etter avtale med kjøper.

5.5 NLM 10 pkt. 39 - 42 – Overtakelsesprøver

Til NLM 10 pkt. 39 – 42 tilføyes følgende:

"Leveransen inkluderer et funksjonsansvar. I denne forbindelse er overtakelsesprøver beskrevet i Vedlegg E "Funksjonsgaranti, ytelsestesting og sanksjonsbestemmelser" i kontrakten. Bestemmelser i Vedlegg E til kontrakten rangeres foran bestemmelsene i pkt. 39 – 42 i NLM 10."

5.6 NLM 10 pkt. 54 - 67 – Ansvar for mangler

Til NLM 10 pkt. 54 - 67. tilføyes følgende:

"Leveransen inkluderer et funksjonsansvar. I denne forbindelse er ansvar og sanksjoner beskrevet i Vedlegg E "Funksjonsgaranti, ytelsestesting og sanksjonsbestemmelser" i kontrakten. Bestemmelser i Vedlegg E til kontrakten rangeres foran bestemmelsene i pkt. 54 – 67 i NLM 10."

Til NLM 10 pkt. 56 - 57. endres som følger:

"I pkt. 56: Leverandørens ansvar skal ha varighet på 3 år fra den dag Leveransen er overtatt. Forlenget garanti som følge av feil/mangler iht. pkt. 57 skal også være 3 år."

Til NLM 10 pkt. 66. endres som følger:

"Varighet for leverandørens mangelansvar er maksimalt 6 år."

5.7 NLM 10 pkt. 69 – Ansvar for tingskade forvoldt av Leveransen etter overtakelsen

NLM 10 pkt. 69 siste setning i erstattes av følgende:

"Det innbyrdes forhold mellom kjøper og leverandør skal likevel alltid avgjøres ved søksmål for verneting som angitt i punkt 72 slik som endret nedenfor i dette dokumentet, dersom partene ikke kommer til enighet."

Øvrig del av NLM 10 pkt. 69 består uendret.

5.8 NLM 10 pkt. 72 og 73 vedr. Tvister. Lovvalg

NLM 10 pkt. 72 og 73 erstattes av følgende nytt pkt. 72:

"72. LOVVALG. TVISTER

Vedlegg B

Denne avtalen skal være undergitt og fortolkes i samsvar med norsk rett.

Enhver tvist mellom partene i forbindelse med eller som resultat av avtalen, og som ikke løses i minnelighet, skal avgjøres ved ordinær rettergang, med mindre partene skriftlig avtaler noe annet. Partene er enige om at eneste og rett verneting for søksmål i tilfelle skal være Asker og Bærum tingrett.

Twister skal avgjøres etter norsk rett."

DEL 3 – ØVRIGE GENERELLE BESTEMMELSER

6 OPPDRAGSTAGERENS ANSVAR FOR Å HA GJORDT SEG KJENT MED KONKURRANSEGRUNNLAGET MV

Oppdragstageren skal selv i forbindelse med sitt tilbudsarbeid for denne kontrakten ha kontrollert at det mottatte tilbudsgrunnlaget inneholder alle de tekstsider og vedlegg som vist til, i konkurransegrunnlaget.

Oppdragstageren er innforstått med at tilbudet skal omfatte alt arbeid som er nødvendig for å oppfylle leveransens formål selv om ikke alle underliggende arbeidsoppgaver eller ytelser skulle være beskrevet, og oppdragstageren er videre innforstått med at oppdragstageren må ha satt seg nøye inn i konkurransegrunnlaget.

Det er derfor oppdragstagerens eget ansvar å ha gjort seg kjent med forhold som kan ha betydning for leveransen.

Oppdragsgiveren er følgelig ikke forpliktet til å gi kompensasjon i form av betaling og/eller tid eller andre kontraktsendringer p.g.a. forhold som oppdragstageren i forbindelse med tilbudsarbeidet kunne eller burde ha blitt klar over eller gjort seg kjent med før innlevering av tilbudet.

7 KVALITETSSIKRING

Oppdragstageren skal ha et tilfredsstillende kvalitetssikringssystem som er tilpasset leveransens art og omfang. Dersom leveransen omfatter ytelser underlagt lov eller offentlige forskrifter, skal disse være i overensstemmelse med regelverk som vist til.

8 FORHOLD TIL LOVGIVNING SOM HAR BETYDNING FOR GJENNOMFØRING AV OPPDRAGET

Oppdragstageren skal ha oversikt over og følge den til enhver tid gjeldende lovgivning og regelverk som har relevans for leveransen både i forhold til oppdragstageren selv og i forhold til det formål oppdragsgiveren har med leveransen.

Oppdragstageren garanterer for til enhver tid i forhold til leveransen og gjennomføringen av denne for å oppfylle det formål oppdragsgiveren har med leveransen, å ha alle nødvendige tillatelser og autorisasjoner. Manglede kompetanse som her vist til for oppdragstageren, vil være å anse som vesentlig kontraktsbrudd som gir oppdragsgiveren rett til å heve kontrakten og/eller kreve erstatning.

9 ARBEIDSMILJØ. LØNNS- OG ARBEIDSFORHOLD HOS OPPDRAGSTAGEREN

9.1 FN's barnekonvensjon og ILO-konvensjon nr 138

Oppdragstageren skal ha gjort seg kjent med tilvirkningsprosessen til deler/varer/produkter som måtte inngå som del av leveransen, og oppdragstageren garanterer at angjeldende deler/varer/produkter er produsert med arbeidskraft i overensstemmelse med FNs barnekonvensjon artikkel 32 og ILO-konvensjon nr 138 artikkel 4 – 8 ("barnearbeid"). Hvis det i løpet av kontraktsperioden kommer frem at det

Vedlegg B

har vært benyttet ulovlig barnearbeid, vil dette bli ansett som vesentlig kontraktsbrudd som gir oppdragsgiveren rett til å heve kontrakten og/eller kreve erstatning.

9.2 Arbeidsmiljølovgivningen

Oppdragstageren er innforstått med og forplikter seg til å overholde norsk arbeidsmiljølovgivning, herunder arbeidsmiljøloven, (jf. LOV 2005-06-17 nr 62: Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.).

Hvis det er i løpet av kontraktperioden kommer frem at oppdragstageren, eller noen denne er ansvarlig for, ikke følger lovgivningen som vist til, kan dette bli vurdert som vesentlig kontraktsbrudd og som i tilfelle gir oppdragsgiveren rett til å heve kontrakten og/eller kreve erstatning.

9.3 Allmenngjøringsregelverket. Lovkrav til lønnsforhold mv

Oppdragstageren er innforstått med og forplikter seg til å overholde gjeldende regler mht minstelønn og allmenngjøring av tariffavtaler, (jf. LOV 1993-06-04 nr 58: Lov om allmenngjøring av tariffavtaler m.v. – allmenngjøringsloven og gjeldende allmenngjøringsforskrifter). Den samme forpliktelsen har oppdragstageren i forhold til sine eventuelle underleverandører.

Oppdragstageren bekrefter således at alle ansatte hos oppdragstageren og innleide som benyttes i utføringen av leveransen, ikke har dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som følger av gjeldende landsomfattende tariffavtale eller det som ellers er normalt for vedkommende sted og yrke. Det samme gjelder i forhold til eventuelle underleverandører.

Oppdragsgiveren har som krav at oppdragstageren og eventuelle underleverandører som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, på forespørsel skal kunne dokumentere lønns- og arbeidsvilkårene til ansatte og innleide som medvirker til å gjennomføre kontrakten. Den samme forpliktelsen skal oppdragstageren pålegge sine eventuelle underleverandører i forbindelse med arbeid knyttet til denne kontrakten.

Oppdragsgiveren forbeholder seg rett til å gjennomføre nødvendige sanksjoner dersom oppdragstageren og eventuelle underleverandører ikke etterlever kontraktsklausulen om lønns- og arbeidsvilkår. Sanksjonen skal være egnet til å påvirke oppdragstageren eller underleverandøren til å oppfylle kontraktsklausulen.

Oppdragstageren skal holde Oppdragsgiveren skadesløs for ethvert krav knyttet til manglende oppfølging av allmenngjøringsregelverket knyttet til lønns- og arbeidsvilkår.

Hvis det er i løpet av kontraktperioden kommer frem at oppdragstageren ikke følger lovgivningen som vist til, kan dette bli vurdert som vesentlig kontraktsbrudd som gir oppdragsgiveren rett til å heve kontrakten og/eller kreve erstatning.

10 ENDRINGER I LØNN OG LIGNENDE FORPLIKTELSE. LØNNSUTBETALINGER MV

Endring(er) i lønns- eller prisnivået eller satser for sosiale utgifter etter at kontrakten er inngått er ikke gjenstand for særskilt prisregulering, men er i tilfelle inkludert i det som ellers løpende betales av oppdragsgiveren til oppdragstageren i samsvar med denne kontrakten.

Oppdragstageren skal holde oppdragsgiveren skadesløs for ethvert krav knyttet til manglende betaling av lønn og andre ytelser knyttet til arbeidsforhold for egne ansatte eller innleide.

Det samme gjelder i forhold til oppdragstagerens eventuelle underleverandører.

11 SKATTER, AVGIFTER, OFFENTLIGE GEBYRER

Bestemmelsene i dette punktet omfatter ikke ordinær norsk merverdiavgift som på vanlig måte skal tillegges ved fakturering av leveranser i Norge.

Oppdragstageren skal for øvrig selv dekke alle skatter, avgifter, og offentlige gebyrer som er ilignet eller pålagt av offentlige myndigheter og som har tilknytning til gjennomføringen av denne kontrakten.

Vedlegg B

Oppdragstageren skal også sørge for løpende rapportering til offentlige skatte- og avgiftsmyndigheter i samsvar med det til enhver tid gjeldende lovverk.

Endring(er) i skatter, avgifter eller gebyrer, er ikke gjenstand for særskilt prisregulering, men er i tilfelle inkludert i det som ellers løpende betales av oppdragsgiveren til oppdragstageren i samsvar med denne kontrakten.

Oppdragstageren skal holde oppdragsgiveren skadesløs for ethvert krav knyttet til manglende betaling av skatter, avgifter, og gebyrer og/eller manglende rapportering som nevnt.

Det samme gjelder i forhold til oppdragstagerens eventuelle underleverandører.

12 ANSVAR OG ANSVARSBEGRENSNINGER. FORSIKRINGER

Så langt ikke annet følger av disse kontraktsvilkårene, inkl. NLM 10 som er gjort gjeldende for kontrakten i henhold til avtaledokumentet jf. disse kontraktsvilkårene Del 1, gjelder følgende:

Oppdragsgiveren skal holde oppdragstageren skadesløs for oppdragsgiverens egne indirekte tap, og oppdragstageren skal holde oppdragsgiveren skadesløs for oppdragstagerens egne indirekte tap. Dette gjelder uten hensyn til ansvarsbetingende forhold i noen form fra noen av partene, unntatt ved utvist forsett eller grov uaktsomhet. Indirekte tap etter denne bestemmelsen omfatter, men er ikke begrenset til: tappt inntekt, tappt fortjeneste, tap forårsaket av forurensning og tappt produksjon.

Uten hensyn til det som ellers følger av kontrakten, skal partene også holde hverandre skadesløs i forhold til personskade eller tap av menneskeliv for medarbeidere hos de respektive parter enten disse er ansatte eller tilknyttet vedkommende part på annen måte.

Oppdragstageren stiller følgende forsikringer:

12.1 Forsikring av leveransen

Oppdragstaker skal holde forsikret det som til enhver tid er utført av leveransen, herunder dokumenter og materialer. Forsikringsbeløpet skal tilsvare kontraktssummen, og vare inntil overtakelse. Oppdragstaker skal oppgis som medforsikret i forsikringsbeviset, uten begrensninger eller klausuler.

12.2 Ansvarsforsikring

Oppdragstaker skal ha ansvarsforsikring på vanlige vilkår. Forsikringen skal dekke erstatningsansvar for skade han og hans underleverandører kan påføre oppdragsgiveren eller tredje manns person og ting i forbindelse med utførelse av leveransen. Forsikringssummen skal ikke være mindre enn 150 G.

Forsikringsbeviset skal ikke inneholde bestemmelser som reduserer oppdragsgiverens rett til å kreve erstatning direkte fra forsikringsselskapet eller som kan redusere hans krav på grunn av sikredes forhold etter at forsikringstilfellet er inntrådt.

13 BANKGARANTI. SIKKERHETSSTILLELSE

Oppdragsgiveren stiller ikke garantier overfor oppdragstageren.

Oppdragstageren stiller sikkerhet ved bankgarantier for de samlede kontraktsforpliktelser som følger:

- 40 % av kontraktssummen fra kontraktsinngåelse til godkjent montasje. Denne sikkerhet skal fremlegges før betaling av første termin.

Vedlegg B

- *Fra godkjent montasje til godkjent overtakelse skal sikkerheten være 10% av kontraktssummen.*
- *Etter den overtakelsen reduseres sikkerheten til 5% av kontraktssummen. Denne sikkerheten skal stå ut hele garantiperioden (dvs. 3 år fra overtakelse).*

14 REKLAME. PUBLISITET

Oppdragstageren må innhente skriftlig forhåndsgodkjennelse fra oppdragsgiveren dersom oppdragstageren ønsker å gi offentligheten informasjon om avtalen utover å oppgi leveransen som generell referanse. Partene skal ellers samarbeide om eventuelle felles meddelelser til allmennheten der dette måtte være naturlig.

#

ALMINNELIGE BETINGELSER

for levering med montering av maskiner samt annet mekanisk, elektrisk og elektronisk utstyr i og mellom Danmark, Finland, Norge og Sverige.
Utgitt i 2010 av DI, Danmark, Teknologiateollisuus – Teknogiindustri, Finland, Norsk Industri, Norge, samt Teknikföretagen, Sverige.



ANVENDELSE

1. Disse alminnelige betingelser får anvendelse dersom partene skriftlig eller på annen måte har avtalt dem. Gjelder betingelsene for en leveranse, må eventuelle avvik avtales skriftlig.

DEFINISJONER

2. I disse betingelser har følgende uttrykk slik betydning:
Avtalen: Partenes skriftlige kontrakt vedrørende Leveransen, med alle kontraktsbilag, og skriftlig avtalte endringer og tillegg til de nevnte dokumenter.
Materiellet: Alt maskineri, apparatur, Programvare, materialer, dokumentasjon og gjenstander som leverandøren etter Avtalen skal levere.

Leveransen: Materiellet og resultatet av det arbeide som etter Avtalen skal utføres av leverandøren.

Dersom Leveransen etter Avtalen skal overtas i selvstendige deler som er forutsatt å skulle anvendes uavhengig av hverandre, skal reglene i disse betingelser anvendes for hver enkelt del. Med Leveransen menes derfor i slike tilfeller den enkelte del.

Monteringsstedet: Det sted hvor Materiellet skal endelig monteres og umiddelbart tilsluttede områder som hører nødvendig sammen med det i forbindelse med transport, lossing og lagring av Materiellet og nødvendig monteringsmaterieil.

Kontraktsummen: Den betaling som eksklusiv merverdiavgift skal ytes for Leveransen.

Dersom betaling for montering skal skje etter regning, og monteringsarbeidet ikke er fullført, fastlegges Kontraktsummen i punktene 23, 27, 49 og 50 til prisen for Materiellet med tillegg av 10 % eller en annen prosentsats som partene har avtalt.

Skriftlig Meddelelse: Ethvert dokument som er underskrevet av en av partene og som er kommet frem til den annen part. Som Skriftlig Meddelelse anses videre beskjed som er kommet frem til den annen part ved hjelp av brev, faks, e-post eller andre kommunikasjonsformer partene har blitt enige om. Innholdet av møtereferat undertegnet eller godkjent av begge parter skal anses som Skriftlig Meddelelse.

Programvare: Den programvare som inngår i Leveransen og som består av:
- Leverandørprogram, programvare selgeren har opphavsretter til og
- Underlisensierte Program, programvare som tredjemann har opphavsretten til og som leverandøren med rettighetshaverens tillatelse overdrar bruksrett til.

PRODUKTFINFORMASJON

3. Oppgaver i markedsføringsmaterieil, produktinformasjon og prislister er bare bindende i den utstrekning Avtalen uttrykkelig henviser til dem.

TEKNISK DOKUMENTASJON OG INFORMASJON

4. All teknisk dokumentasjon vedrørende Leveransen som før eller etter Avtalens inngåelse overlates fra en part til den annen, forblir den parts eieendom som har overlevert den.

Mottatt tekniske dokumentasjon eller informasjon kan ikke uten samtykke fra den annen part brukes til annet enn formålet med overleveringen. Uten samtykke fra den annen part må den ikke kopieres.

5. Leverandøren skal senest ved overtakelsen vederlagsfritt stille til kjøperens disposisjon ett sett, eller et avtalt antall, av slik teknisk dokumentasjon som er tilstrekkelig utførlig til at kjøperen skal kunne besørge idriftsetting, drift og vedlikehold, herunder løpende reparasjoner, av Leveransen. Leverandøren er dog ikke forpliktet til å utlevere dokumentasjon som angår tilvirkning av Materiellet eller reservedeler.

PROGRAMVARE

6. Dersom ikke annet er avtalt, har kjøperen rett til å bruke Programvaren på følgende vilkår:

6.1. Kjøperen har rett til å benytte Leverandørprogrammet ved bruk av Leveransen. Kjøperen har rett til å overdra denne bruksrett til senere erververe av Leveransen. Leverandøren beholder opphavsretten til Leverandørprogram selv om programmet utarbeides særskilt for kjøperen. Kjøperen har rett til på eget ansvar å gjøre slike tilpasninger i et Leverandørprogram som ligger innenfor det alminnelige formål for bruk av Leveransen.

Med mindre annet er avtalt er leverandøren ikke forpliktet til å utlevere kilde-kodene til et Leverandørprogram.

6.2. Med de begrensninger som måtte være avtalt mellom den som har opphavsretten og leverandøren får kjøperen rett til å benytte Underlisensierte Program ved bruk av Leveransen og å overdra denne bruksrett til senere erververe av leveransen. Senest ved inngåelsen av Avtalen skal selgeren gjennom Skriftlig Meddelelse underrette kjøperen om slike begrensninger.

6.3. Dersom ikke annet er avtalt er leverandøren ikke forpliktet til å levere oppdaterte versjoner av Programvaren til kjøperen.

7. I samsvar med punktene 7.1-7.5 skal leverandøren holde kjøperen skadesløs for krav fra tredjemann på grunn av krenkelse av opphavsrett eller annen immaterialrett som følge av kjøperens bruk av Programvaren.

7.1. Leverandøren svarer likevel ikke for krav forårsaket av:

- at Programvaren benyttes på en måte eller på et sted som ikke er avtalt eller som leverandøren ikke burde ha forutsett, eller
- at kjøperen har gjort forandringer i Programvaren.

7.2. Imøtegåelse av krav som angitt i punkt 7 skal skje for leverandørens regning. Han skal erstatte kjøperen de beløp som denne ved rettskraftig dom eller ved forlik godkjent av leverandøren er pålagt å betale.

Leverandørens ansvar gjelder bare dersom kjøperen gjennom Skriftlig Meddelelse underretter leverandøren uten ugrunnet opphold om krav han har mottatt, og at kjøperen lar leverandøren bestemme hvorledes kravet skal imøtegås, så vel i som utenfor rettergang.

7.3. Viser det seg å foreligge en krenkelse av opphavs- eller annen immaterialrett, og forutsetningene i punkt 7 er oppfylt, skal leverandøren innen rimelig tid etter eget valg:

- sikre kjøperen rett til å fortsette å bruke Programvaren, eller
- endre Programvaren slik at krenkelse ikke lenger foreligger, eller
- erstatte Programvaren med annen programvare med tilsvarende funksjon, men hvor bruken ikke innebærer noen krenkelse.

7.4. Unnlater leverandøren i tide å foreta rettelser eller avhjelp etter punkt 7.3, gjelder bestemmelsene i punkt 65 tilsvarende.

7.5. Utover det som følger av dette punkt 7, har leverandøren overfor kjøperen intet ansvar for krenkelse av tredjemanns rett som følge av kjøperens anvendelse av Programvaren. Denne begrensningen av leverandørens ansvar gjelder ikke dersom han har gjort seg skyldig i grov uaktsomhet.

8. For andre mangler ved Programvaren enn de som medfører krenkelse av immaterialrett, gjelder punktene 54 – 67 tilsvarende.

HEMMELIGHOLD

9. Ingen av partene har rett til uten den annens samtykke å gi tredjemann opplysning om slik teknisk eller kommersiell informasjon som en part ved Avtalens inngåelse eller senere har angitt å være konfidensiell. Dette gjelder dog ikke i det omfang slik opplysning er nødvendig for at partene skal kunne oppfylle sine forpliktelser etter Avtalen eller er nødvendig for drift og vedlikehold av Leveransen.

Enhver av partene er forpliktet til å forhindre at den nevnte konfidensielle informasjon i større omfang enn nevnt i første avsnitt overgis til eller anvendes av partens ansatte, konsulenter, underleverandører og andre leverandører eller andre som hos denne part har eller kan få tilgang til slik informasjon.

LEVERANSENS OMFANG, LOVER OG BESTEMMELSER

10. Leveransen skal ha det omfang som fremgår av Avtalen.

Leveransen skal være i samsvar med de lover, forskrifter og andre offentlige bestemmelser som gjaldt på tilbudstidspunktet i det land der Monteringsstedet ligger. Kjøperen er forpliktet til, når leverandøren ber om det, å opplyse om slik lover og bestemmelser som gjelder for Leveransen.

11. Leverandøren skal utføre slike endringsarbeider som følger av endringer i lover, forskrifter og offentlige bestemmelser som gjelder for Leveransen eller endringer i deres alminnelig aksepterte fortolkning, gjennomført etter tilbudsdagen og før overtakelsen. Bestemmelsene i punktene 37-38 får anvendelse på slike endringsarbeider.

ARBEIDSFORHOLD

12. Kjøperen er overfor leverandøren ansvarlig for at monteringen utføres under forhold som er i overensstemmelse med de gjeldende lovbestemmelser og regler for arbeidsmiljøet på Monteringsstedet. Kjøperen skal gi leverandøren Skriftlig Meddelelse om de sikkerhetsbestemmelser som gjelder for personell på Monteringsstedet.

Kjøperen skal også for egen regning stille til disposisjon på eller nær Monteringsstedet tilfredsstillende garderobe-, vaske- og spisebekvemmeligheter for monteringspersonellet. Kjøperen er likeledes ansvarlig for at leverandørens personale får kost og losji i nærheten av Monteringsstedet i overensstemmelse med gjeldende tariffavtaler, forskrifter eller som angitt i Avtalen. Utgifter til kost og losji skal, dersom ikke annet er avtalt, betales av leverandøren.

KLARGJØRING FOR MONTERING

13. Har ikke partene avtalt når det skal skje, skal leverandøren i god tid før monteringen skaffe kjøperen tegninger eller beskrivelser som viser hvordan Materiellet skal monteres. Leverandøren skal samtidig gi alle opplysninger som er nødvendige for å oppføre de fundamenter og andre underlag som Leveransen gjør nødvendig. Videre skal han samtidig gi alle opplysninger som er nødvendige for å oppnå en hensiktsmessig adkomst for Materiellet og nødvendig monteringsutstyr til og innenfor Monteringsstedet, og for å etablere alle nødvendige forbindelser til Materiellet.

Enhver utgift som skriver seg fra en feil eller mangel i de tegninger, beskrivelser eller opplysninger som er nevnt ovenfor, skal bæres av leverandøren dersom feilen eller mangelen viser seg før overtakelsen. Enhver slik feil som viser seg etter overtakelsen, skal behandles etter reglene i punktene 54-67.

14. Leverandøren skal gi kjøperen Skriftlig Meddelelse om når Materiellet blir klart for montering i så god tid at kjøperen i tide kan foreta de skritt som han er forpliktet til i henhold til punktene 15 og 16 for å få monteringen gjennomført.

15. Kjøperen skal utføre nødvendige forberedende arbeider i samsvar med de tegninger, beskrivelser og opplysninger som er nevnt i punkt 14. Har ikke partene avtalt når kjøpers arbeid skal være avsluttet, skal det være skjedd senest én uke før det tidspunkt montering skal begynne og slik at fundamenter og underlag må være i stand til å understøtte Materiellet til den tid som er fastsatt. Kjøperen skal ved Skriftlig Meddelelse varsle leverandøren om når det forberedende arbeidet er avsluttet.

16. Kjøperen skal før monteringsstart sørge for at vann og drivkraft, herunder trykkluft og elektrisk strøm på Monteringsstedet, står til disposisjon for leverandøren i nødvendig omfang eller slik som angitt i Avtalen. Dette skal skje uten kostnader for leverandøren. Han skal heller ikke betale for bruk av vann og drivkraft.

Kjøperen skal uten godtgjørelse, på eller nær Monteringsstedet, stille til leverandørens disposisjon låsbare eller på annen måte beskyttede lokaler eller lagerplasser som er egnet til å hindre tyveri av og skade på Materiellet, leverandørens verktøy og utstyr.

PRØVER AV MATERIELLET UNDER TILVIRKNINGEN. INSPEKSJON

17. Skal Materiellet etter Avtalen prøves i forbindelse med tilvirkningen, finner prøven sted der Materiellet tilvirkes med mindre et annet sted er avtalt. Er det ikke avtalt hvilke tekniske krav som skal gjelde for prøven, utføres den i samsvar med vanlig praksis innen vedkommende industribransje i det land der Materiellet tilvirkes.

18. Leverandøren skal ved Skriftlig Meddelelse underrette kjøperen om slik prøve som er nevnt i punkt 17 i så god tid at kjøperen kan være til stede. Prøven kan avholdes selv om kjøperen ikke er representert, dersom han har fått slik underretning.

Leverandøren skal føre protokoll over prøven. Prøveprotokollen skal sendes til kjøperen. Prøveprotokollen skal anses for å gi en korrekt beskrivelse av prøvens gjennomføring og resultat med mindre kjøperen beviser noe annet.

19. Hvis Materiellet ved en prøve som nevnt i punkt 17, viser seg ikke å være kontraktsmessig, skal leverandøren så snart som mulig sørge for at Materiellet bringes i overensstemmelse med Avtalen. Hvis kjøperen forlanger det, skal ny prøve deretter avholdes, med mindre mangelen er ubetydelig.

20. Kjøperen har forøvrig rett til i rimelig omfang, eller som angitt i Avtalen, med tre dagers forvarsel å inspisere tilvirkningen av Materiellet innenfor normal arbeidstid.

21. Er ikke annen fordeling avtalt, skal leverandøren bære alle kostnader ved prøver som utføres der Materiellet tilvirkes. Kjøperen bærer dog alle kostnader for sine representanter, herunder reise- og oppholdsutgifter ved slike prøver og ved inspeksjoner som nevnt i punkt 20.

KJØPERENS FORSINKELSE M.V.

22. Finner kjøperen at han ikke til avtalt tid vil kunne foreta de tiltak han er forpliktet til for Leveransens gjennomførelse, herunder forpliktelsene etter punktene 12, 15 og 16, eller slik forsinkelse fra hans side anses som sannsynlig, skal han uten ugrunnet opphold gi leverandøren Skriftlig Meddelelse om dette. Samtidig skal han angi årsaken til forsinkelsen og, så vidt mulig, hvor lenge forsinkelsen vil vare.

Hvis kjøperen er forsinket med utførelsen av sine forpliktelser etter første ledd, skal han likevel foreta enhver betaling som er gjort avhengig av leverandørens fremdrift som om forsinkelsen ikke var inntruffet.

23. Dersom kjøperen er forsinket med eller på annen måte misligholder sine forpliktelser etter punkt 22 første ledd, skal han erstatte leverandøren de merkostnader til Leveransens gjennomførelse denne derved påføres utover eventuelle krav etter punkt 26 annet ledd. Leverandøren har rett til rimelig utsettelse av overtakelsestidspunktet på grunn av kjøperens mislighold. Dersom leverandøren vil kreve utsettelse, skal han uten ugrunnet opphold gi kjøperen Skriftlig Meddelelse om dette.

Er misligholdet vesentlig, kan leverandøren innstille oppfyllelsen av sine kontraktsforpliktelser inntil forholdet er brakt i orden. Leverandøren kan heve Avtalen ved Skriftlig Meddelelse til kjøperen dersom denne ikke innen én måned etter at han har mottatt Skriftlig Meddelelse fra leverandøren om at hevingsrett vil bli gjort gjeldende, har brakt forholdet i orden. Leverandøren har ved slik hevning rett til erstatning for den skade som kjøperens mislighold har voldt ham. Erstatningsbeløpet må ikke overstige Kontraktsummen.

BETALING

24. Dersom intet annet er avtalt, skal betaling foretas mot faktura med 30 dagers betalingsfrist fra fakturadato. Fakturering skal skje slik:

24.1. Ved montering til fast pris inkludert i Kontraktsummen.

30% av Kontraktsummen faktureres ved Avtalens inngåelse. 30% av Kontraktsummen faktureres samtidig med Skriftlig Meddelelse om at Materiellet er meldt leveringsklart fra fabrikk. 30% av Kontraktsummen faktureres straks Materiellet er ankommet til Monteringsstedet. Resten av Kontraktsummen faktureres ved overtakelsen.

24.2. Ved montering etter regning.

En tredjedel av den avtalte pris for Materiellet faktureres ved Avtalens inngåelse. En tredjedel av den avtalte pris for Materiellet faktureres samtidig med Skriftlig Meddelelse om at Materiellet er leveringsklart fra fabrikk. En tredjedel av den avtalte pris for Materiellet faktureres straks Materiellet er ankommet til Monteringsstedet. Betaling for monteringsarbeidet erlegges etter månedlige fakturaer.

25. Er det avtalt montering etter regning, skal følgende poster debiteres separat:

25.1. Samtlige reiseutgifter for leverandørens personale (inklusive lokale transportkostnader), samt alle utgifter til transport av personalets verktøy og personlige effekter.

25.2. Utgifter til kost og losji og andre oppholdsutgifter for leverandørens personale for hver dags fravær fra hjemstedet, inklusive arbeidsfrie dager og helligdager. I mangel av annen avtale nyttes de høyeste satsene for kost- og reise godtgjørelse for statlige tjenestemenn i leverandørens land, for reiser til landet der monteringen utføres.

25.3. Betaling for arbeid i ordinær arbeidstid etter antall timer attestert av kjøperen.

25.4. Betaling for overtidsarbeid etter antall timer attestert av kjøperen.

25.5. Betaling etter satsene for ordinær arbeidstid for medgått tid til:

- Nødvendig forberedelse til ut- og hjemreise.
- Utreise og hjemreise samt eventuelle andre reiser, beregnet i henhold til gjeldende lov, forskrift eller tariffavtale i leverandørens hjemland.
- Reise hver dag mellom losjiet og Monteringsstedet dersom reisetiden pr. dag overskrider 30 minutter dersom ikke en annen tidsgrense er fastsatt i gjeldende tariffavtale i leverandørens land.

25.6. Utgifter som leverandøren pådrar seg ved å stille utstyr til disposisjon i henhold til Avtalen, herunder inkludert betaling for bruk av leverandørens eget monteringsutstyr.

25.7. Betaling for ventetid etter satsene for ordinær arbeidstid, dersom arbeidet hindres av omstendigheter som ikke leverandøren er ansvarlig for i henhold til disse betingelser eller Avtalen forøvrig.

25.8. Skatter og avgifter som skal erlegges av det fakturerte beløp og som skal betales av leverandøren.

26. Er det avtalt montering til fast pris, inngår alle de utgifter som er nevnt i punkt 25.1-25.6 i betalingen for monteringen. I tillegg kommer merverdiavgift eller tilsvarende avgift.

Dersom monteringsarbeidet endres, forsinkes eller midlertidig må innstilles av årsaker som kjøperen eller hans andre leverandører er ansvarlige for, har leverandøren i tillegg til den avtalte monteringspris krav på betaling for:

26.1. Tid medgått til venting og ekstra reiser.

26.2. Ekstra arbeid herunder arbeid med å ta ned og sikre monteringsutstyr og igjen sette det opp.

26.3. Merkostnader pådratt som følge av at leverandørens utstyr må holdes i lengre tid på Monteringsstedet enn forutsatt.

26.4. Ekstra utgifter til reiser og opphold for leverandørens personale.

26.5. Kostnader og utgifter forøvrig som leverandøren kan dokumentere er påført ham som følge av omlegging av monteringsarbeidet.

27. Betaler ikke kjøperen til avtalt tid, har leverandøren fra forfallsdag krav på forsinkelsesrente med den rentesats som gjelder etter lovgivningen i leverandørens land om renter ved forsinket betaling. Betaler ikke kjøperen til avtalt tid, har leverandøren i tillegg rett til, etter å ha gitt kjøperen Skriftlig Meddelelse om dette, å innstille oppfyllelsen av sine kontraktsforpliktelser inntil betaling skjer.

Dersom kjøperen ikke har betalt det forfalte beløp innen 3 måneder, kan leverandøren gjennom Skriftlig Meddelelse til kjøperen heve Avtalen, og i tillegg til forsinkelsesrente å kreve skadeserstatning hos kjøperen for det tap han har lidt. Erstatningen må ikke overstige Kontraktsummen.

EIENDOMSFORBEHOLD

28. Materiellet forblir leverandørens eiendom inntil Leveransen er fullt betalt i den utstrekning slikt eiendomsforbehold er gyldig.

MONTERINGSARBEIDET

29. Partene skal senest ved leverandørens meddelelse om at Materiellet er klart til levering fra fabrikk, ved Skriftlig Meddelelse oppnevne hver sin representant vedrørende arbeidet på Monteringsstedet.

Representantene skal være til stede på eller i nærheten av Monteringsstedet i arbeidstiden. Fremgår ikke annet av Avtalen, skal de ha fullmakt til å handle på sin parts vegne i alle spørsmål som angår monteringsarbeidet. Hvor det i disse bestemmelser er angitt at Skriftlig Meddelelse skal avgis, er vedkommende representant alltid bemyndiget til å motta meddelelsen på sin parts vegne.

30. Er ikke annet avtalt, skal kjøperen stille gratis til leverandørens disposisjon de kraner og løfteredskaper og stillaser samt utstyr for transport på Monteringsstedet som er nødvendige for å utføre monteringen, og som må spesifiseres ved Skriftlig Meddelelse fra leverandøren senest en måned før monteringsarbeidets begynnelse.

31. Leverandøren er forpliktet til å påse at de sikkerhetsbestemmelser som gjelder på Monteringsstedet overholdes av hans personell. Denne bestemmelse innskrenker ikke kjøperens forpliktelser i henhold til punkt 12.

Kjøperen har rett til å forlange at personell hos leverandøren som ikke overholder disse sikkerhetsbestemmelser, utelukkes fra adgang til Monteringsstedet.

32. Leverandøren skal ved Skriftlig Meddelelse gi kjøperen nødvendige opplysninger om de spesielle farer for omgivelsene som montering av Leveransen måtte medføre.

33. Kjøperen har ikke, uten samtykke ved Skriftlig Meddelelse fra leverandøren, adgang til å pålegge leverandørens personell noe arbeid.

LEVERANDØRENS RETT TIL KONTROLL

34. Leverandøren har rett til når som helst i arbeidstiden på Monteringsstedet å foreta kontroll av Leveransen på egen bekostning. Denne rett gjelder inntil Leveransen er overtatt og deretter så lenge det pågår arbeid foranlediget av bestemmelsene i punktene 54-67.

ENDRINGSARBEIDER

35. Kjøperen kan, inntil overtakelse har skjedd, og med de begrensninger som er fastsatt i punkt 38, forlange endringer i leveransens opprinnelig avtaleomfang, konstruksjon og utførelse.

Et krav om endring må fremsettes ved Skriftlig Meddelelse til leverandøren. Kravet må inneholde en nøyaktig beskrivelse av hva slags endring som ønskes.

36. Leverandøren kan inntil overtakelse har skjedd, ved Skriftlig Meddelelse foreslå slike endringer som nevnt i punkt 35 første ledd.

37. Så snart som mulig etter å ha mottatt kravet om endring, eller etter selv å ha fremsatt forslag om endring, skal leverandøren gi kjøperen Skriftlig Meddelelse om og hvorledes endringen kan utføres, samt hvilken endring i Kontraktsummen, overtakelsestidspunkt og andre kontraktsvilkår som vil følge av endringen.

Leverandøren skal også gi kjøperen slik meddelelse når endringer i lover, forskrifter og bestemmelser som nevnt i pkt 11 foranlediger endringsarbeider.

38. Utover det som er foreskrevet i punkt 11, er ikke leverandøren pliktig å ut-

føre endringer før partene har inngått skriftlig avtale om virkningen av endringen på Kontraktsummen, overtakelsestidspunkt og eventuelt andre avtalevilkår.

Er partene uenige om virkningen av endringsarbeider som omtales i punkt 11, skal leverandøren i påvente av enighet eller løsning i henhold til punkt 72, utføre slike arbeider etter regning.

OVERTAKELSESPRØVER

39. Når monteringsarbeidet er fullført, skal det, med mindre annet er avtalt, foretas overtakelsesprøver for å avgjøre om Leveransen er i overensstemmelse med Avtalen.

De tekniske krav til gjennomføringen av overtakelsesprøven skal være som spesifisert i Avtalen. Er det ikke avtalt hvilke tekniske krav som skal gjelde for prøven, skal den utføres i samsvar med vanlig praksis og alminnelig anvendte standarder i det land der Monteringsstedet ligger.

Leverandøren skal gi kjøperen Skriftlig Meddelelse om at Leveransen er klar for overtakelse. Han skal samtidig sette en rimelig frist for avholdelse av overtakelsesprøver. Partene skal deretter bli enige om tidspunkt for avholdelse av prøvene. Avtales ikke annet, skal prøvene skje innenfor normal arbeidstid hos kjøperen.

Prøvene skal utføres under leverandørens ledelse og i nærvær av representanter for begge parter. Leverandøren skal føre protokoll over overtakelsesprøven. Prøveprotokollen skal sendes til kjøperen. Prøveprotokollen skal anses for å gi en korrekt beskrivelse av overtakelsesprøvens gjennomføring og resultat med mindre kjøperen beviser noe annet.

40. Kjøperen er forpliktet til omkostningsfritt å stille til leverandørens disposisjon kraft, drivstoff, smøremidler, vann, råvarer og materialer som er nødvendige for å få gjennomført overtakelsesprøver i henhold til punktene 39 og 42 samt endelige justeringer i forbindelse med disse prøver. Han skal også omkostningsfritt installere de apparater og stille til disposisjon for leverandøren den arbeidskraft som er nødvendig for gjennomførelsen av overtakelsesprøvene.

41. Dersom kjøper er forhindret fra å være tilstede på den avtalte tid for overtakelsesprøver eller han unnlater å oppfylle sine forpliktelser etter punkt 39 og 40, eller på annen måte forhindrer gjennomføringen av prøver, skal leverandøren ved Skriftlig Meddelelse til kjøperen fastsette et nytt tidspunkt for slike prøver. Kjøperen har krav på en rimelig tidsfrist innen slik prøve avholdes.

Innfinner ikke kjøperen seg til den utsatte overtakelsesprøven, kan denne foretas uten kjøperens nærvær dersom dette er mulig. Leverandøren har rett til å tilkalle en utenforstående sakkyndig person på kjøperens bekostning for å være tilstede under prøven.

Kan ikke overtakelsesprøve gjennomføres som følge av at kjøperen heller ikke etter at han har mottatt leverandørens melding etter punkt 41, første ledd oppfylder sine forpliktelser etter punktene 39 og 40 eller på annen måte forhindrer gjennomføringen av prøver skal tilfredsstillende overtakelsesprøve anses gjennomført ved utløpet av den frist leverandøren har satt i meldingen.

42. Hvis Leveransen ved en overtakelsesprøve viser seg ikke å være kontraktsmessig, skal leverandøren så snart som mulig sørge for at Leveransen bringes i overensstemmelse med Avtalen. Deretter skal ny overtakelsesprøve avholdes med mindre partene avtaler å unnlate det, eller avvike fra det kontraktsmessige ikke har driftsmessig betydning. Punkt 39 gjelder i så fall tilsvarende.

OVERTAKELSE

43. Når Leveransen er i den stand som den etter Avtalen skal være ved overtakelsen skal kjøperen anses for å ha overtatt Leveransen,

a) så snart overtakelsesprøvene er fullført eller må anses fullført i henhold til punktene 39-42, eller

b) dersom det er avtalt at overtakelsesprøver ikke skal avholdes, når Skriftlig Meddelelse som nevnt i punkt 39, tredje ledd, første setning, er mottatt av kjøperen

Det skal dog ikke være til hinder for overtakelse av Leveransen at det gjenstår mindre justeringer og kompletteringar som ikke har driftsmessig betydning.

Kjøperen skal uten ugrunnet opphold ved Skriftlig Meddelelse bekrefte overfor leverandøren at Leveransen er overtatt og samtidig bekrefte tidspunktet for overtakelsen. Unnlatelse av å gi slik bekreftelse innvirker ikke på bedømmelsen av om overtakelse har funnet sted.

Før Leveransen er overtatt, har kjøperen ikke rett til å ta den eller noen del av den i bruk. Dersom kjøperen tar Leveransen eller noen del av den i bruk uten at leverandøren ved Skriftlig Meddelelse har gitt samtykke til det, anses kjøperen for å ha overtatt Leveransen. Leverandørens forpliktelser til å gjennomføre overtakelsesprøver faller da bort.

44. Med mindre annet er avtalt, går risikoen for Leveransen over ved overtakelsen.

Dersom det er avtalt at kjøperen skal motta Materiellet på Monteringsstedet, er han forpliktet til straks å foreta undersøkelse av Materiellet og omgående ved Skriftlig Meddelelse reklamere eventuelle transportskader til leverandøren.

LEVERINGSTID. FORSINKELSE

45. Levering anses skjedd den dag Leveransen overtas i henhold til reglene i punkt 43.

46. Dersom partene istedenfor et bestemt overtakelsestidspunkt har angitt et tidsrom innen hvilket overtakelse skal skje, løper dette fra inngåelsen av Avtalen.

47. Finner Leverandøren at han ikke kan fullføre Leveransen i rett tid, eller må forsinkelse fra hans side anses som sannsynlig, skal han uten ugrunnet opphold ved Skriftlig Meddelelse underrette kjøperen om dette og samtidig angi årsaken til forsinkelsen, samt så vidt mulig, det tidspunkt Leveransen er beregnet å være klar til overtakelse. Unnlater leverandøren å gi slikt varsel, skal han uten hensyn til bestemmelsene i punkt 49 og 50, erstatte kjøperen de merutgifter han påføres og som han ville ha unngått om han hadde fått varsel i tide.

48. Dersom overtakelsen blir forsinket som følge av en omstendighet som i henhold til punkt 69 utgjør en fritakelsesgrunn, eller på grunn av en handling eller unnlattelse fra kjøperens eller hans øvrige leverandørs side, herunder leverandørens innstilling av oppfyllelsen av sine kontraktsforpliktelser etter punkt 23 og 27, eller som følge av en endring i henhold til punkt 11 og punktene 35-38, skal tiden for overtakelse forskyves med en periode som etter sakens omstendigheter er rimelig. Dette gjelder selv om årsaken til forsinkelsen inntreffer etter det opprinnelig avtalte overtakelsestidspunkt.

49. Dersom Leveransen ikke i rett tid er overtatt i henhold til punkt 43, er kjøperen berettiget til konvensjonalbot fra den dag overtakelse skulle ha skjedd.

Konvensjonalboten utgjør 1 % av Kontraktsummen for hver påbegynte ukes forsinkelse. Konvensjonalboten kan ikke overstige 10 % av Kontraktsummen.

Konvensjonalboten forfaller til betaling etter påkrav ved Skriftlig Meddelelse fra kjøperen, dog tidligst ved overtakelse av Leveransen, eller eventuelt på dagen for hevning etter punkt 50.

Kjøperen taper sin rett til konvensjonalbot såfremt han ikke ved Skriftlig Meddelelse har fremsatt krav om dette innen 6 måneder etter at overtakelse skulle ha skjedd.

50. Dersom forsinkelsen er så lang at kjøperen har rett til maksimal konvensjonalbot etter punkt 49 og Leveransen fremdeles ikke er overtatt, kan kjøperen ved Skriftlig Meddelelse til leverandøren kreve klargjørelse for overtakelsesprøve innen en siste rimelig frist, som ikke skal være kortere enn én uke.

Dersom leverandøren ikke har klargjort Leveransen innen denne frist, og dette ikke skyldes omstendigheter som kan tilregnes kjøperen eller en annen leverandør engasjert av ham, kan kjøperen ved Skriftlig Meddelelse til leverandøren heve Avtalen.

Kjøperen har ved slik hevning dessuten krav på erstatning for det tap han er påført ved leverandørens forsinkelse, dersom tapet overstiger den maksimale konvensjonalbot han har kunnet kreve etter punkt 49. Denne erstatning må ikke overstige 10 % av Kontraktsummen.

Kjøperen har dessuten rett til ved Skriftlig Meddelelse til leverandøren å heve Avtalen dersom det er klart at det vil inntreffe en forsinkelse som etter reglene i punkt 49 ville gi kjøperen rett til maksimal konvensjonalbot. Ved slik hevning har kjøperen rett til så vel maksimal konvensjonalbot som erstatning i henhold til tredje ledd.

51. Bortsett fra konvensjonalbot etter punkt 49, og hevning med begrenset erstatning etter punkt 50, er ethvert krav fra kjøperen i anledning leverandørens forsinkelse utelukket. Denne begrensning i leverandørens ansvar gjelder ikke dersom han har gjort seg skyldig i grov uaktsomhet.

ANSVAR FOR TINGSKADE FØR OVERTAKELSEN

52. Leverandøren er ansvarlig for enhver skade på Leveransen som oppstår før risikoen er gått over på kjøperen. Dette gjelder uansett skadens årsak, med mindre skaden er forårsaket av kjøperen eller noen han svarer for. Selv om leverandøren ikke er ansvarlig etter dette punkt, kan kjøperen kreve at leverandøren på kjøpers bekostning utbedrer skaden.

53. Leverandøren er ansvarlig for skade på kjøpers eiendom før overtakelse av Leveransen bare hvis det kan påvises at skaden er voldt ved uaktsomhet av leverandøren eller noen han svarer for i forbindelse med oppfyllelse av Avtalen. Leverandøren har dog i intet tilfelle ansvar for driftstap, tappt fortjeneste og andre økonomiske konsekvenstap. Denne begrensning av leverandørens ansvar gjelder ikke dersom han har utvist grov uaktsomhet.

ANSVAR FOR MANGLER

54. Leverandøren er forpliktet til å avhjelpe alle mangler ved Leveransen som skyldes feil i konstruksjonen, materiale, tilvirkning eller montering av Leveransen i overensstemmelse med punktene 56-67 nedenfor.

Har selgeren ansvar for en mangel, hefter han også for skade på Leveransen forårsaket av mangelen.

Leverandørens ansvar omfatter ikke mangler som forårsakes av materiale som er skaffet av kjøperen, av konstruksjoner som er foreskrevet eller spesifisert av ham eller av feilaktig utført forberedende arbeid av kjøperen, jfr. punkt 15.

55. Ansvarer omfatter ikke mangler som skriver seg fra årsaker oppstått etter overtakelse i henhold til punkt 43. Det omfatter for eksempel ikke mangler som oppstår som følge av at driftsforholdene avviker fra hva som er forutsatt i avtalen eller av uriktig anvendelse av Leveransen. Det omfatter heller ikke mangler som skyldes mangelfullt vedlikehold eller uriktig montering fra kjøpers side, forandringer foretatt i Leveransen uten samtykke ved Skriftlig Meddelelse fra leverandøren eller reparasjoner som kjøper har utført på en feilaktig måte. Endelig omfatter ikke ansvaret normal slitasje og forringelse.

56. Leverandørens ansvar omfatter bare mangler som viser seg i løpet av ett år fra den dag Leveransen er overtatt i henhold til punkt 43. Anvendes Leveransen mer intensivt enn avtalt, forkortes denne periode i tilsvarende grad.

57. For deler av Leveransen som er byttet ut eller reparert overensstemmende med punkt 54, påtar leverandøren seg de samme forpliktelser som gjelder for den opprinnelige Leveranse i en tid av ett år. For Leveransens øvrige deler forlenges bare perioden nevnt i punkt 56 med det tidsrom Leveransen ikke har kunnet bli anvendt som følge av mangler som leverandøren har ansvaret for.

58. Kjøperen skal gi Skriftlig Meddelelse til leverandøren om en mangel uten ugrunnet opphold etter at mangelen har vist seg og i intet tilfelle senere enn 2 uker etter at fristen i punkt 56 og 57 er utløpt. Meldingen skal inneholde en beskrivelse av hvorledes mangelen ytrer seg. Dersom kjøperen ikke underretter selgeren om en mangel innen de frister som er angitt ovenfor, mister kjøperen retten til å fremsette krav på grunn av mangelen.

Dersom det er grunn til å tro at mangelen kan medføre risiko for skade, skal slik melding gis straks. Gis ikke slik Skriftlig Meddelelse straks, taper kjøperen retten til å fremsette krav på grunnlag av skade som inntreffer på Leveransen og som ville ha vært unngått hvis slik meddelelse var blitt gitt.

59. Etter å ha mottatt Skriftlig Meddelelse etter punkt 58, skal leverandøren uten ugrunnet opphold avhjelpe mangelen. Avhjelp innen denne frist skal finne sted på et tidspunkt som ikke i unødvendig grad forstyrrer kjøperens virksomhet. Leverandøren må selv bære kostnadene ved dette i henhold til reglene i punktene 54-65.

Avhjelp av mangelen utføres der Leveransen befinner seg, selv om det er et annet sted enn Monteringsstedet, med mindre leverandøren finner at det er mer hensiktsmessig for begge parter at Materiellet sendes til ham eller til et sted han anviser.

Hvis avhjelpen kan skje ved at en mangelfull del byttes ut eller repareres, og kan demontering og innmontering av delen utføres uten spesiell kynighet, kan leverandøren kreve at den mangelfulle delen sendes til ham eller til et sted han anviser for reparasjon eller utskiftning. Leverandørens forpliktelse vedkommende den mangelfulle del er oppfylt når han leverer til kjøperen en tilberedt reparert eller en utskiftet del.

60. Skal reparasjon eller innmontering i henhold til punkt 59 utføres der Leveransen befinner seg, gjelder punktene 12, 16 og 53 tilsvarende.

61. Dersom avhjelp av mangelen medfører inngrep i annet enn Leveransen, svarer kjøperen for arbeidet og kostnadene med dette.

62. Enhver transport og forsendelse i forbindelse med utbedring av mangler skal skje for leverandørens regning og risiko. Kjøperen skal følge leverandørens instruksjoner om forsendelsesmåte.

Kjøperen skal bære leverandørens merkostnader ved avhjelp som følge av at Leveransen befinner seg på et annet sted enn Monteringsstedet.

63. Mangelfulle deler som byttes ut etter punkt 54, skal stilles til leverandørens disposisjon og blir hans eiendom.

64. Dersom kjøperen har gitt slik melding som nevnt i punkt 58, og det viser seg ikke å foreligge noen mangel som leverandøren svarer for, har leverandøren rett til kompensasjon for det arbeid og de kostnader reklamasjonen har påført ham.

65. Dersom leverandøren ikke innen rimelig tid oppfylder sine forpliktelser etter punkt 59, kan kjøperen ved Skriftlig Meddelelse gi leverandøren en siste frist for oppfyllelse. Er ikke forpliktelsene oppfylt innen den satte frist, har kjøperen etter eget valg, rett til:

- a) for leverandørens regning og risiko utføre eller få utført de tiltak som er nødvendige for å avhjelpe mangelen, forutsatt at han her går frem på en fornuftig og rimelig måte eller
- b) å kreve prisavslag oppad begrenset til 20 % av Kontraktsummen.

Dersom mangelen er vesentlig, kan kjøperen i stedet heve Avtalen ved Skriftlig Meddelelse til leverandøren. Kjøperen har også rett til slik å heve Avtalen dersom mangelen etter tiltak som nevnt under a) fortsatt er vesentlig. Kjøperen kan ved hevning kreve erstatning for det tap han har lidt, oppad begrenset til 20 % av Kontraktsummen.

66. Uansett det som bestemmes under punktene 54-65, gjelder leverandørens mangelsansvar ikke for noen del av Leveransen lenger enn 2 år fra overtakelsen i henhold til punkt 43.

67. Leverandøren har intet ansvar for mangler ut over det som er foreskrevet i punktene 54-66. Dette gjelder ethvert tap mangelen måtte forårsake, som for eksempel driftstap, tappt fortjeneste og andre økonomiske konsekvenstap. Denne begrensning i leverandørens ansvar gjelder ikke dersom han har gjort seg skyldig i grov uaktsomhet.

ANSVAR FOR TINGSKADE FORVOLDT AV LEVERANSEN ETTER OVERTAKELSEN

68. Leverandøren har intet ansvar for skade voldt av Leveransen på fast eiendom eller løsøre og konsekvenser av slik skade dersom skaden inntreffer mens Leveransen er i kjøperens besittelse.

Kjøperen skal holde leverandøren skadesløs i den utstrekning leverandøren pålegges ansvar overfor tredjemann for slik skade eller tap som er nevnt i første ledd.

De nevnte begrensninger i leverandørens ansvar gjelder ikke dersom han har gjort seg skyldig i grov uaktsomhet.

Fremmer tredjemann krav mot leverandør eller kjøper om erstatning for skade og tap som omhandlet under dette punkt, skal den annen part straks underrettes om dette gjennom Skriftlig Meddelelse.

Leverandør og kjøper er gjensidig forpliktet til å la seg saksøke ved den domstol eller voldgiftsrett som behandler erstatningskrav mot en av dem, på grunnlag av en skade eller et tap som påstås forårsaket av Leveransen. Det innbyrdes forhold mellom kjøper og leverandør skal dog alltid avgjøres ved voldgift i henhold til punkt 72.

FRITAGELSESGRUNNER (FORCE MAJEURE)

69. Følgende omstendigheter skal betraktes som fritagelsesgrunner, dersom de hindrer Avtalens oppfyllelse eller gjør oppfyllelsen urimelig tyngende: arbeidskonflikt og enhver annen omstendighet, når partene ikke kan råde over den, så som brann, naturkatastrofer og ekstreme naturhendelser, krig, mobilisering eller militære innkallelser av tilsvarende omfang, rekvisisjon, beslag,

handels- og valutarestriksjoner, opprør og oppløp, knapphet på transportmidler, alminnelig vareknapphet, innskrenkninger i tilførselen av drivkraft, samt mangler ved leveranser fra underleverandører eller forsinkelse av slike leveranser som følge av slik omstendighet som omhandles i dette punkt.

Omstendigheter som nevnt er bare fritagelsesgrunn dersom deres virkninger på Avtalens oppfyllelse ikke kunne forutses ved inngåelsen av Avtalen.

70. Det påligger den part som ønsker å påberope seg en fritagelsesgrunn som omhandlet under punkt 69, straks ved Skriftlig Meddelelse å underrette den annen part, så vel om hindringens inntreden som dens opphør.

Ved force majeure hos kjøperen skal denne dekke de utgifter leverandøren pådrar seg for å sikre og beskytte Leveransen. Videre skal kjøperen dekke leverandørens utgifter til personell, underleverandører og utstyr som etter kjøpers samtykke holdes i beredskap for gjenopptakelse av arbeidet med Leveransen.

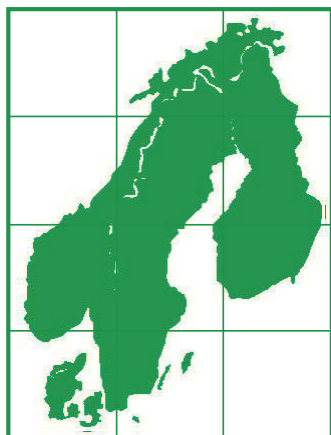
71. Uansett hva som ellers måtte være bestemt i disse bestemmelser, kan enhver av partene heve Avtalen ved Skriftlig Meddelelse til den annen part, dersom Avtalens oppfyllelse vil bli hindret i mer enn 6 måneder av en begivenhet som nevnt i punkt 69.

TVISTER. LOVVALG

72. Tvister i anledning Avtalen og alt som har sammenheng med den, skal ikke behandles av de ordinære domstoler, men skal avgjøres ved voldgift og i overensstemmelse med de lovregler om voldgift som gjelder i leverandørens land.

73. Alle rettsspørsmål som oppstår i anledning av Avtalen, skal bedømmes etter loven i leverandørens land.

Alminnelige leveringsbetingelser



for levering med montering av maskiner samt annet mekanisk, elektrisk og elektronisk utstyr i og mellom Danmark, Finland, Norge og Sverige.

Utgitt i 2010 av DI, Danmark, Teknologiateollisuus – Teknologiindustri, Finland, Norsk Industri, Norge, samt Teknikföretagen, Sverige.

NLM 10

Innledning

Overvåking av rettsutviklingen

Teknikkindustriens organisasjoner i de nordiske landene overvåker kontinuerlig industriens behov for nye alminnelige bestemmelser og for forandringer i eksisterende vilkår. Som et ledd i dette arbeidet har organisasjonene nå foretatt en revisjon av NLM-betingelsene som har resultert i NLM 10.

Den nordiske teknikkindustriens organisasjoner, som representerer så vel selgere som kjøpere av maskiner og annen mekanisk, elektrisk og elektronisk utstyr, mener med NLM 10 å ha fortsatt rekken av standardvilkår som på en rimelig og balansert måte fastlegger selgersidens og kjøpersidens rettigheter og plikter.

Hvorfor nye alminnelige betingelser?

Begrunnelsen for den gjennomførte revisjonen av NLM 02 har vært:

- en tilpasning til gjeldende praksis ved levering med montering av maskiner m.m.
- innarbeidelse av likelydende bestemmelser fra NL 09
- språklige og terminologiske presiseringer og moderniseringer samt forbedringer av bestemmelsenes systematikk
- en tilpasning til informasjonsteknologiens kommunikasjonsmetoder
- en ytterligere forenkling av bestemmelsene som har sammenheng med produktansvarslovene i de nordiske landene

Orgalime General Conditions SE 01

ORGALIME er teknikkindustriens europeiske samarbeidsorganisasjon. ORGALIMES juridiske komité, hvor samtlige nordiske teknikkindustri-organisasjoner er representert, arbeider fortrinnsvis med å ivareta den europeiske teknikkindustriens behov for standardavtaler, modellkontrakter, avtaleguider og rettsoversikter.

ORGALIME utarbeidet i 1994 alminnelige betingelser vedrørende levering med montering av mekanisk, elektrisk og tilhørende elektronisk utstyr (ORGALIME SE 94). Betingelsene ble revidert i 2001 og har nå betegnelsen ORGALIME SE 01. De er i stor grad sammenfallende med NLM 10.

Det er imidlertid også viktige forskjeller mellom betingelsene. Etter ORGALIME SE 01 går risikoen for materiellet, dvs leveransens fysiske bestanddeler, over på kjøperen allerede ved leveringen av disse, mens risikoovergangen etter NLM 10 først skjer ved overtakelsen av hele leveransen. Ved levering etter ORGALIME SE 01 vil det eksakte tidspunktet for risikoovergangen for materiellet således bero på hvilken leveringsklausul partene har avtalt. Dersom partene ikke avtaler noe om dette, gjelder, i følge ORGALIME SE 01 punkt 26, leveringsklausulen "Ex works".

Reglene om konvensjonalbot i NLM 10 er noe strengere mot leverandøren enn i Orgalime SE 01. Det samme gjelder reglene om erstatning ved hevning på grunn av langvarig

forsinkelse. I tillegg har kjøperen rett til et noe større prisavslag hvis leverandøren unnlater å utbedre mangler som han har ansvaret for. Dersom leverandøren unnlater å lede til heving av avtalen, har kjøperen rett til en noe høyere erstatning enn hva som følger av Orgalime SE 01.

En annen viktig forskjell er at tvisteløsningsbestemmelsen i SE 01 punkt 72 henviser til voldgiftsbehandling etter det Internasjonale handelskammers regler, mens NLM 10 punkt 72 henviser til voldgiftsbehandling etter loven i leverandørens land. I likhet med ORGALIMES øvrige kontraktshjelpemidler selges ORGALIME SE 01 av den nordiske teknikkindustriens organisasjoner.

Anvendelse av leveringsbetingelsene

Krav til tydelighet

Visse grunnleggende krav må være oppfylt for at de alminnelige betingelsene skal anses å utgjøre en del av den enkelte avtale. I rettspraksis kreves det blant annet at partene skal kjenne til og ha fått muligheten til å overveie de ulike vilkårene som skal gjelde for avtalen.

Det er derfor svært viktig at man har en fast rutine for hvordan avtaler skal inngås. Denne skal sikre at partene er innforstått med NLM 10 og at disse betingelsene utgjør en del av avtalen. Det er derfor en fordel å sende den annen part et eksemplar av NLM 10 allerede når avtalen inngås, til tross for at disse betingelsene er meget utbredt innen industrien. Dersom partene kommuniserer via e-post, kan den parten som påberoper seg bestemmelsene, vedlegge dem i en fil eller alternativt gjøre dem tilgjengelige for den annen part ved å ta inn i e-posten en direkte lenke til en nettside der bestemmelsene fremkommer. I realiteten handler det om at en part som vil at de alminnelige bestemmelsene skal gjelde i avtaleforholdet, må gjøre det mulig for den annen part på et noenlunde enkelt vis å få tilgang til bestemmelsene. Noe krav om grundig gjennomgang av bestemmelsene kan ikke oppstilles. Men det er likevel ikke gitt at det ved vanlig skriftlig kommunikasjon er tilstrekkelig å angi en adresse til et nettsted der man kan laste ned bestemmelsene.

Det er i høyeste grad uheldig å la spørsmålet om hvilke leveringsbetingelser som skal gjelde for avtalen være åpent og uklart. Ofte angis det i tilbudet at visse leveringsbetingelser skal gjelde, mens bestillingen henviser til andre betingelser. I en slik situasjon er det en risiko for at ingen av leveringsbetingelsene anses som avtalt. Denne uklare situasjonen må forebygges i forbindelse med inngåelsen av avtalen. Det skjer best ved at partene tar opp spørsmålet om anvendelige leveringsbetingelser til en konkret diskusjon.

Forskjellene mellom NLM 10 og NLM 02

Nedenfor beskrives de punkter der NLM 10 avviker fra de tidligere NLM 02.

I visse av bestemmelsene er det gjort språklige endringer først og fremst med det formål å forenkle og modernisere språket. Også disse angis nedenfor såfremt de ikke er av rent redaksjonell karakter eller er ubetydelige.

Definisjoner

I **punkt 2** er ordet ”*skriftlig*” skutt inn mellom ordene ”og” og ”avtalte” i definisjonen av begrepet **Avtalen**.

Oppramsingen av objekter som inngår i det definerte begrepet **Materiellet** har blitt utvidet med ”*Programvare*”. Dette må ses som en presisering av allerede gjeldende praksis.

I definisjonen av begrepet **Monteringsstedet** har ordet ”*nødvendig*” blitt skutt inn før det avsluttende ordet ”*monteringsmateriell*”.

Definisjonen av **Skriftlig Meddelelse** har blitt korrigert språklig ved at uttrykket ”andre former” har blitt erstattet av ”*andre kommunikasjonsformer*”.

Definisjonen av **Programvare** har blitt tydeliggjort. I tredje ledd har ordene *”tredjemann har opphavsretten til og som”* blitt skutt inn mellom ”som” og ”leverandøren”.

Produktinformasjon

I **punkt 3** begrenses leverandørens ansvar når det gjelder en del generell informasjon som kjøperen har fått før kjøpet. Oppramsingen av informasjon som leverandøren ikke har ansvar for har i NLM 10 blitt utvidet med *”markedsføringsmaterieill”*.

Teknisk dokumentasjon og informasjon

Uttrykket ”tegninger og andre tekniske dokumenter” i NLM 02 har i **overskriften** og i **punkt 3 og 4** blitt erstattet med *”teknisk dokumentasjon”* for å gjenspeile vanlig industriell språkbruk. Visse språklige forandringer i den øvrige teksten har vært nødvendige på grunn av den endrede terminologien.

I punkt 4, siste ledd, siste linje har ordene ”eller reproduseres” blitt tatt ut. Forbudet mot reproduksjon av dokumentasjon m.m. må anses å følge allerede av forbudet mot kopiering i samme avsnitt.

Man bør legge merke til at det foreligger en forskjell mellom punkt 5 i NLM 10, som gjelder leverandørens plikt til å levere dokumentasjon for montasje, idriftsetting, drift og vedlikehold, og det parallelle punktet i NL 09. Etter NL 09 punkt 4, andre avsnitt, kan selgeren oppfylle sine plikter vedrørende dokumentasjon ved å gjøre den tilgjengelig på internett. Dette er nyhet i NL 09. En tilsvarende mulighet har ikke blitt innført i NLM 10 punkt 5. Bakgrunnen for dette er at leveranser som finner sted med bruk av NLM 10 nesten utelukkende er omfattet av maskindirektivet. Den dokumentasjon som i henhold til maskindirektivet skal overgis av leverandøren, skal etter nåværende tolkning av direktivet være i papirform. Anledningen til å gjøre dokumentasjonen tilgjengelig via internett skulle derfor ved leveranser etter NLM-bestemmelsene være meget begrenset.

Klargjøring for montering

Rekkefølgen mellom **punkt 13 og 14** er blitt byttet om. Hensikten er å gi en mer kronologisk beskrivelse av leverandørens pålagte plikter som skal gjøre det mulig for kjøperen å foreta nødvendige forberedelser til leverandørens montasjearbeid.

På bakgrunn av den endrede rekkefølgen mellom de foregående punktene har henvisningen i **punkt 15** blitt endret til å gjelde punkt 13. Videre i punkt 15, andre ledd, har uttrykket ”motta Materiellet” av språklige grunner blitt erstattet med ”understøtte Materiellet”.

Prøver av Materiellet under tilvirkningen. Inspeksjon

I **punkt 19** har hele siste setning blitt erstattet med teksten *”med mindre mangelen var ubetydelig”*, som etter et komma har blitt satt inn til slutt i den foregående setningen.

Ordet ”omkostninger” har på to steder i **punkt 21** blitt erstattet av *”kostnader”*.

Kjøperens forsinkelse m.v.

I **punkt 23** første ledd, andre punktum har uttrykket ”leveringstiden” blitt erstattet av *”overtakelsestidspunktet”*.

Monteringsarbeidet

I **punkt 29**, første ledd, har ordet ”under” blitt erstattet med *”vedrørende”* i slutten av setningen: ”... oppnevne hver sin representant vedrørende arbeidet på Monteringsstedet.”

Endringsarbeider

I **punkt 37**, første ledd og **punkt 38**, første ledd har ordet ”leveringstid” blitt erstattet med *”overtakelsestidspunkt”*.

Overtakelsesprøver

I **punkt 40**, første ledd, er henvisningen til punkt 41 strøket, i og med at dette punktet egentlig ikke handler om gjennomføringen av overtakelsesprøver.

I **punkt 41**, som omhandler følgene av at kjøperen ikke medvirker til gjennomføringen av overtakelsesprøver, har en henvisning til punkt 39 blitt lagt til i første og i tredje ledd.

Bakgrunnen for dette er at kjøperen og leverandøren etter dette punktet har et felles ansvar for å bli enige om tidspunkt for prøven og å utnevne hver sin representant til å overvære prøven. For at bestemmelsen ikke skal innskrenkes til kun slik manglende medvirkning fra kjøperen som angitt i punkt 39 og 40, har imidlertid teksten nå blitt generalisert. I tillegg til punkthenvisningen har ordene *"eller på annen måte forhindrer gjennomføringen av prøver"* blitt lagt til i første ledd og i tredje ledd.

Etter andre ledd har leverandøren rett til å gjennomføre overtakelsesprøven uten kjøperens nærvær. Av praktiske årsaker er dette likevel ikke et realistisk alternativ. For å gjenspeile dette sier nå NLM 10 at prøven kan gjennomføres i kjøperens fravær *"dersom dette er mulig"*.

I tredje ledd, som omhandler konsekvensene av at kjøperen heller ikke medvirker til en prøve som leverandøren har tatt initiativ til, har order *"heller"* i første linje blitt tilført for å vise at det er snakk om et stadig brudd på kjøperens forpliktelser.

Punkt 47 første punktum. I uttrykket "det tidspunkt leveransen vil være klar til overtakelse" er "vil" blitt erstattet med *"er beregnet å"*. Bakgrunnen er at leverandøren ved såkalt antesipert mislighold ikke vet når leveransen vil bli klar til overtakelse.

Leveringstid. Forsinkelse

I **punkt 48** har ordene "tiden for overtakelse forlenges" av språklige årsaker blitt erstattet med *"tiden for overtakelse forskyves"*.

I **Punkt 49**, andre ledd fremgår en av de viktigste nyhetene i NLM 10. Konvensjonalboten ved forsinket levering utgjør 1 % av den avtalte kjøpesum per påbegynt ukes forsinkelse, med et tak på 10 %. (Konvensjonalboten i NLM 02 er 0,5 % av avtalt pris per hel ukes forsinkelse, med et tak på 7,5 %.) En betydningsfull konsekvens av denne forandringen er at maksimal konvensjonalbot nås allerede etter 10 uker, sammenlignet med 15 uker tidligere. Spørsmålet om en eventuell heving av avtalen vil dermed aktualiseres på et tidligere tidspunkt enn før.

Økningen av boten per uke og maksimal bot gjenspeiler den generelle tendens til høyere bøter i industriell kontraktspraksis i Norden.

I **punkt 50**, første ledd, har innledningen blitt endret til *"Dersom forsinkelsen er så lang at kjøperen har rett til maksimal konvensjonalbot etter punkt 49..."*. Formålet er å klargjøre at reglene i punkt 50, som i sin ytterste konsekvens gir kjøperen en hevningsrett ved langvarig forsinkelse, er anvendelige selv om kjøperen taper sitt krav på konvensjonalbot fordi han ikke har fremsatt et skriftlig krav til selgeren innen fristen på 6 måneder i punkt 49 siste ledd.

I punkt 50, andre ledd, har ordene "forhold som påhviler" av språklige grunner blitt erstattet med *"omstendigheter som kan tilregnes"*.

I tredje ledd, er maksimal erstatning utenom konvensjonalbot som kjøperen kan oppnå ved hevning av avtalen, 10 % av kontraktsummen (Jf. NLM 02 som foreskriver 7,5 %).

Punkt 53. Ansvarsfraskrivelsen for indirekte tap har gjennom tilføyselen av en avsluttende setning blitt utbygget med en sedvanlig reservasjon for grov uaktsomhet.

Ansvar for mangler

Generelt

De punktene i NLM-bestemmelsene som gjelder leverandørens ansvar for mangler, er på grunn av sin sentrale karakter, blant dem som ved hver revisjon av bestemmelsene blir gjenstand for de mest omfattende og inngående diskusjoner av den nordiske gruppen jurister som har ansvaret for revisjonsarbeidet. Dette gjelder ikke minst spørsmålet om garantitidens lengde. Det er en allmenn iakttakelse at garantitidene ved industrielle leveranser i Norden tenderer mot å bli lengre. Det gjelder særlig ved anleggsleveranser, men også ved produktleveranser som er av en slik type at NL-bestemmelsene ofte anvendes. Denne utviklingen kunne skje på grunn av markedsmessige forhold; sjenerøse garantitider er helt enkelt et konkurransemiddel.

For å kunne konstatere om produktet er beheftet med mangler ved konstruksjonen, materialer, tilvirkning eller montering, er det imidlertid normalt tilstrekkelig med en

garantitid på ett år. Erfaringsmessig viser den helt overveiende delen av alle produktfeil seg innen denne perioden. Lengre garantitider enn dette får i realiteten et ikke ubetydelig tilskudd av å være serviceavtaler.

Ved valget mellom å innføre garantitider som følger en tendens i industriell kontraktspraksis eller å holde fast ved mer materielt begrunnede garantitider har den nordiske juristgruppen etter noen overveielser valgt det siste. En medvirkende årsak til dette er å ikke bryte den mangeårige symmetri som i dette henseende har vært mellom NLM- og NL-bestemmelsene. En ytterligere årsak er hva som har kommet frem ved diskusjonene angående en revisjon av leveringsbestemmelsene ORGALIME S 2000 og SE 01. I Vest-Europa er det, i forhold til i Norden, betydelig mer uvanlig med garantitider som overskrider ett år. Mye taler derfor for at garantitidene i ovenfor nevnte bestemmelser kommer til å forbli ett år i overskuelig fremtid. Samordningshensyn taler dermed for å beholde en ettårig garantitid i NLM 10.

Punkt 54, første ledd. Opprøpningen av årsaker til mangler ved leveransen som leverandøren svarer for, har fått et tydeliggjørende tillegg. Nå angis leverandøren som ansvarlig for mangler som skyldes *"feil i konstruksjonen, materiale, tilvirkning eller montering av Leveransen"*. (I følge NLM 02 har leverandøren ansvaret for "feil i konstruksjonen, materiale eller arbeid ved utbedring eller utskifting av Leveransen"). Noen endring i bestemmelsens innhold er likevel ikke tilsiktet.

Andre ledd har fått nytt innhold. Reglene om kjøperens ansvar for foreskrevet eller spesifisert konstruksjon, ansvaret for materiale skaffet til veie av kjøperen samt kjøperens feilaktig utførte forberedende arbeid, som finnes i andre ledd i NLM 02, har blitt flyttet til et nytt tredje ledd i NLM 10.

I punkt 54, andre ledd, klargjøres nå i stedet at dersom en mangel ved leveransen forårsaker skade på denne, så har leverandøren ansvar for dette på samme måte som ansvaret for den primære mangelen. Dette er i og for seg ingen nyhet, idet dette tidligere har vært ansett for å være et ulovfestet prinsipp. Klargjøringen er foretatt av pedagogiske årsaker.

Det er viktig å merke seg at ansvaret for skade som Leveransen forårsaker på annen eiendom enn på Leveransen selv, fremdeles reguleres av punkt 68.

Punkt 55. I dette punktet er gjort en opprøpning av mangler som leverandøren ikke svarer for. Selgeren har eksempelvis ikke ansvar for mangler som er forårsaket av at driftsforholdene på leveringsstedet avviker fra hva som er forutsatt i avtalen. Situasjonen kan f.eks. være at leveransen ikke får nødvendig ventilasjon. I NLM 02 fremgår det at selgeren ikke har ansvar for "mangler som oppstår som følge av at de i avtalen forutsatte arbeidsforhold ikke følges". Uttrykket har av språklige årsaker blitt erstattet med *"mangler som oppstår som følge av at driftsforholdene avviker fra hva som er forutsatt i avtalen"*.

Punkt 57. I siste setning har de avsluttende ordene "etter punkt 54" blitt strøket. Hensikten har vært å skape språklig ensartethet med tilsvarende bestemmelse i NL 09 punkt 24.

Punkt 58. I første ledd første punktum er det foretatt en språklig forenkling. Formuleringen *".... etter at fristen i punkt 56 og 57, er utløpt"* har erstattet den tidligere formuleringen *".... etter at fristen i punkt 56, jfr. punkt 57, er utløpt."*

I andre ledd, andre punktum, er ordene *"på Leveransen"* lagt til etter ordet "inntre" for å tydeliggjøre at leverandørens eventuelle ansvar kun gjelder skade innenfor leveransens grenser.

Punkt 59. I første ledd siste punktum har henvisningen til leverandørens ansvar for kostnader ved mangelsutbedring blitt endret til å omfatte punkt 54-66 (i NLM 02 punkt 54-65). Bakgrunnen er at punkt 65 bør inngå i henvisningen fordi den setter en sluttstrek i tidsrommet for leverandørens utbedringsansvar.

I andre ledd er regelen om stedet for utbedring av mangler blitt endret. Utgangspunktet er at utbedringen skal skje der leveransen befinner seg, som i og for seg vanligvis er der monteringen skjer. I enkelte tilfelle kan likevel leveransen være av mobil karakter og derfor befinne seg på et annet sted enn stedet for overtakelse.

Det er ofte praktisk at utbedringen utføres der leveransen befinner seg. Andre ganger kan det være enklere at utbedringen skjer på et annet sted, for eksempel på grunn av leverandørens tilgang til utbedringsutstyr. Derfor angis det som hovedregel at utbedringen skal skje der leveransen befinner seg, men at det også kan finne sted på en annen plass dersom *"leverandøren finner at det er mer hensiktsmessig for begge parter at Materiellet sendes til ham eller til et sted han anviser."* (I følge NLM 02 har leverandøren ikke mulighet til å kreve at kjøperen sender materiellet – eller den mangelfulle delen – til et annet sted enn leverandørens egne lokaler).

NLM 02 punkt 59 andre og tredje ledd bygger på en forestilling om at en utbedring alltid foregår ved at en mangelfull del utbedres eller utskiftes, og at dette tiltaket, inkludert demontering og montering av delen, utføres av leverandøren. I enkelte tilfelle derimot, utføres demontering og montering av kjøperen.

NLM 10 er ikke like kategorisk. En utbedring kan skje på flere forskjellige måter, eksempelvis ved at en helt ny del, uten et tidligere motstykke, tilføres leveransen eller gjennom bearbeidelse, justering, overflatebehandling, omprogrammering osv. NLM 10 foreskriver av den grunn ikke reparasjon eller bytte av en mangelfull del som den eneste avhjelpsmetoden.

I NLM 10 punkt 59, tredje ledd, angis reparasjon eller bytte av en mangelfull som eneste aktuelle avhjelpsmetode når det gjelder ett særskilt tilfelle – såkalt fjernutbedring. Hvis demontering av mangelfull del og innmontering av ny del kan utføres uten spesiell kyndighet, er leverandørens forpliktelse oppfylt når han leverer en tilbørlig reparert eller en utskiftet del til kjøperen. I og for seg er dette ingen endring fra NLM 02. Det eneste forskjellen er at i medhold av NLM 10 punkt 59, tredje ledd, kan leverandøren kreve at kjøperen, i stedet for å sende den mangelfulle delen til ham selv, sender den til *"et sted han anviser"*.

Punkt 61. Reglene om uberettiget reklamasjon har blitt flyttet til punkt 64 ettersom det er mest logisk at de punkter som regulerer konsekvensene av en korrekt reklamasjon kommer først. Dette har ført til en omnummerering beskrevet i det følgende.

Punkt 61 i NLM 02 har blitt punkt 64 i NLM 10.
Punkt 62 i NLM 02, har blitt punkt 61 i NLM 10.
Punkt 63 i NLM 02 har blitt punkt 62 i NLM 10.
Punkt 64 i NLM 02 har blitt punkt 63 i NLM 10.

Punkt 62, første ledd. Ordene "utbedring eller utskiftning" i NLM 02 har blitt erstattet med *"utbedring av mangler"* i NLM 10.

Punkt 65. Punktet omhandler kjøperens rett til selv å utbedre hvis leverandøren forsømmer sin utbedringsplikt. I første ledd a) kommer de foranstaltninger kjøperen kan foreta nå mer generelt til uttrykk enn tidligere. Kjøperen kan *"for leverandørens regning og risiko utføre eller få utført de tiltak som er nødvendige for å avhjelpe mangelen"*. NLM 02 bestemmer at kjøperen har rett til "å la utføre de reparasjoner som er nødvendige og/eller få fremstilt nye deler for leverandørens regning og risiko". Formuleringen i NLM 10 er mer realistisk, ettersom avhjelp av mangler kan skje på flere måter enn reparasjon eller utskiftning av deler.

I første ledd b) er kjøperens rett til prisavslag maksimert til 20 % av kontraktsummen. Dette innebærer en økning i forhold til NLM 02, hvor 15 % er maksimalt prisavslag.

I andre ledd er kjøperens rett til erstatning ved hevning maksimert til 20 % av kontraktsummen. Dette innebærer også en økning fra NLM 02, som angir 15 %.

Ansvar for tingskade forvoldt av Leveransen etter overtakelsen

Punkt 68 regulerer fordelingen av ansvar innbyrdes mellom kjøper og selger når den solgte leveransen forårsaker skade på fysisk eiendom. Regelen omfatter både skade på eiendom som tilhører kjøperen, og på eiendom som tilhører tredjemann. Det er imidlertid viktig å forstå at regelen ikke er tilsiktet å påvirke – og kan heller ikke påvirke – partenes ansvar direkte overfor tredjemenn.

Forenklingen av produktansvarsreglene i NLM-bestemmelsene som ble påbegynt allerede ved revisjonen av NLM 94, har fortsatt. I NLM 02 punkt 68, første ledd b) fritas leverandøren overfor kjøper fra ansvar for skade som leveransen forårsaker ”på produkter fremstilt av kjøperen eller på produkter der kjøperens produkter inngår”. Denne formuleringen er tatt ut i NLM 10.

Ellers har rekkefølgen mellom første og andre ledd i punkt 35 blitt endret i NLM 10 i forhold til i NLM 02. NLM 02 andre ledd a) utgjør nå første ledd i NLM 10, mens første ledd i NLM 02 nå utgjør andre ledd i NLM 10, dog med en viss språklig justering. Hensikten er å skape en mer kronologisk rekkefølge, samt å gjøre bestemmelsen mer lettlest.

Produktansvaret i NLM-bestemmelsene

Reglene om produktansvar er trolig de som har blitt gjenstand for flest endringer mellom de ulike versjonene av NLM-bestemmelsene, helt fra den første versjonen ble utgitt så tidlig som i 1961. Som det fremgår av foregående avsnitt, har de også blitt endret ved revisjonen av NLM-bestemmelsene som nå har blitt gjennomført.

Produktansvarsreglene har lenge vært temmelig kompliserte i sin oppbygning, selv om de suksessivt har blitt forenklet. For å lette forståelsen av någjeldende regler i NLM 10 og hvilke overveielser som har ligget bak endringene, er det nedenfor gitt en kort historisk redegjørelse for utviklingen av produktansvarsreglene fra begynnelsen og frem til i dag. Reglene i NLM-bestemmelsene har vært en direkte avspeiling av tilsvarende regler i NLM-bestemmelsene. Ved lesing av gjennomgangen kan det være nyttig å ha dette i mente, ettersom enkelte deler av reglene nok har vært mer tilpasset rene produktleveranser enn monteringsleveranser.

De første versjonene av NLM-bestemmelsene, NLM 61 og NLM 71, inneholdt i avsnittet om ansvar for mangler en total ansvarsfraskrivelse for selgeren overfor kjøperen for alle skader som kunne oppstå på grunn av mangler ved leveransen, så vel person- og tingsskade som økonomisk konsekvenstap. Det eneste unntaket herfra var dersom selgeren hadde gjort seg skyldig i grov uaktsomhet. Denne regulering hadde bestemmelsene overtatt fra forbildet, ECE 188 A, som var utarbeidet av FNs økonomiske kommisjon for Europa.

På bakgrunn av rettsutviklingen og den debatt som fant sted på 1970-tallet ble det imidlertid stilt spørsmålsteget ved om denne regulering var rimelig, og dermed om den var holdbar. I følge den nye § 36 som da ble tatt inn i de nordiske avtalelovene, kunne urimelige avtalevilkår revideres eller helt settes til side. I tillegg forelå det før produktansvar ble lovregulert stor usikkerhet om innhold og rekkevidde i forhold til den avtaleregulering mellom selger og kjøper som NLM-bestemmelsene innebar.

Det forelå derfor sterke grunner for å endre den beskrevne fraskrivesregelen slik at en oppnådde rimeligere ansvarsfordeling mellom partene og dermed også en trygghet for at regelen ikke var i risiko for å bli regnet som urimelig og dermed ugyldig. I så tilfelle ville man risikere at selgeren ut over plikten til å avhjelpe mangler ved produktet også skulle rammes av fullt ansvar for kjøperens indirekte økonomiske tap avledet av mangler. Dette ville ha endret balansen i vilkårene vesentlig.

Ved revisjonen som resulterte i NLM 80 besluttet den nordiske gruppen derfor dels å begrense fraskrivelsen ved å stryke henvisningen til person- og tingsskade i avsnittet om ansvar for mangler slik at disse kun gjaldt kjøperens indirekte (økonomiske) tap, og dels å regulere i en særskilt bestemmelse den innbyrdes fordelingen av produktansvaret mellom selger og kjøper, det vil si ansvaret for skader som leveransen forårsaket på personer og annen eiendom.

Det forelå imidlertid delte oppfatninger av hvordan ansvaret for produktskader burde fordeles. Det endelige kompromisset ble at man presenterte én regulering i selve vilkårene, og tre ytterligere alternativ i informasjonsskriftet.

Punkt 62 i NLM 80 (som tilsvarer punkt 68 i NLM 10) innebar at selgeren hadde ansvar for personskade, men kun ved uaktsomhet hos selgeren. Selgeren hadde ikke ansvar for tingsskade som inntraff så lenge produktet (i NLM 80 ble uttrykket ”produktet” brukt her, mens NLM 84 og senere versjoner i stedet benytter uttrykket ”leveransen”) var i kjøperens

besittelse eller for skade på produkter fremstilt av kjøperen eller produkter disse ble inkorporert i. For annen tingsskade hadde selgeren ansvar ved uaktsomhet. Til slutt ble det angitt at selgeren ikke under noen omstendigheter hadde ansvar for produksjonsbortfall, uteblitt gevinst eller annen skade.

For at partenes ansvar til sist skulle fordeles i henhold til regelen ved krav fra tredjemenn, ble det inntatt en regressregel, samt krav om underrettelse og plikt for partene til å la seg stevne inn for domstol eller voldgiftsrett for å behandle slike krav.

I NLM 84 ble denne regelen beholdt uendret, men det ble ikke lenger særskilt påpekt at alternative ansvarsreguleringer kunne være gjeldende. Det hadde nemlig vist seg at de foreslåtte alternativene knapt kom til anvendelse.

I NLM 94 ble regelen om personskader tatt bort. Det ble ikke lenger oppfattet som rimelig at selgeren, eller i praksis dennes forsikringsselskap, skulle kunne gjøre kjøperen ansvarlig for personskader når selgeren var pålagt et strengt ansvar i henhold til produktansvarslovgivningen. Samtidig ble selgerens ansvar for tingsskade ytterligere begrenset gjennom at han ikke hadde ansvar for tingsskade som kjøperens produkter forårsaket på annen eiendom på grunn av en defekt i leveransen som selgeren hadde levert.

I NLM 02 ble sistnevnte tillegg tatt bort. Videre ble den generelle fraskrivelsen for selgeren vedrørende produksjonsbortfall, uteblitt gevinst og annet økonomisk følgetap strøket. Denne begrensning innebar jo at selgeren, når denne ble pålagt ansvar for tingsskade som rammet tredjemann, kunne overføre ansvaret til kjøperen. På tross av at slike regresskrav praktisk talt ikke forekom, ble det funnet rimelig å unnta denne muligheten. Samtidig ble det klargjort at fraskrivelsen som gjaldt skader som inntraff hos kjøperen, også omfattet økonomisk følgetap forårsaket av slike skader, som hadde vært den primære hensikten med regelen om økonomisk følgetap.

Som det har fremgått, har produktansvarsregelen i NLM 10, nå punkt 68, blitt betydelig forenklet. Ansvarsbegrensningen til fordel for selgeren har således blitt innskrenket til den egentlige kjernen i den opprinnelige regelen, nemlig at selgeren ikke skal behøve å ha ansvar for tingsskade eller annet økonomisk følgetap av slik skade dersom den inntreffer når leveransen er i kjøperens besittelse. Slike skader er det mer hensiktsmessig at kjøperens skadeforsikring tar hånd om. For skader som inntreffer når leveransen har forlatt kjøperens besittelse, hvilket normalt innebærer at tredjemann rammes av skaden, er det derimot rimeligere at partene bærer det ansvar de har etter gjeldende skadeserstatningslovgivning.

Oppsummeringsvis innebærer denne utformingen at regelen stemmer bedre overens med avtalepraksis og at unødige regresskrav mellom partenes forsikringssivere unngås, samtidig som selgeren fremdeles er beskyttet mot økonomisk følgetap som oppstår hos kjøperen.

Fritagelsesgrunner (force majeure)

I **punkt 69** har naturkatastrofer og ekstreme naturhendelser blitt lagt til rekken av eksempler på omstendigheter som kan hindre avtalens oppfyllelse eller gjøre oppfyllelsen urimelig tyngende

VEDLEGG C – Administrative bestemmelser for opphold og arbeid på/i VEAS anlegg

- Alt personell som skal ferdes og arbeide i VEAS' anlegg, er underlagt og skal følge de til enhver tid gjeldende HMS-prosedyrer for anlegget, og personell som nevnt, skal være kjent med disse prosedyrene før adgang til VEAS' anlegg. Oppdragstagers personell som skal ferdes / arbeide i VEAS' anlegg, skal – for egen kostnad -gjennomføre grunnopplæring i de angjeldende HMS-bestemmelsene. Opplæringen vil bli gitt av VEAS. Alt personell må være vaksinert iht. VEAS' til enhver tid gjeldende vaksinasjonsprogram.
- Av sikkerhetsmessige årsaker må alt personell som skal ferdes / arbeide i VEAS' anlegg ha mobiltelefon med abonnement som benytter Netcom's basenett.
- Av sikkerhetsmessige årsaker er det krav om at arbeidsleder på det enkelte arbeidssted kan kommunisere med personell fra VEAS på et skandinavisk språk.
- Byggherren vil stille garderobe og spiserom til disposisjon for oppdragstagers personell.

#

Det vises forøvrig til SHA-plan og Risikoanalyse, Vedlegg 7.

VEDLEGG D – Oppdragsbeskrivelse, inkl fremdriftsplan

(Se vedlegg 2 til konkurransegrunnlaget)

VEDLEGG E – FUNKSJONSGARANTI, YTELSESTESTING OG SANKSJONSBESTEMMELSER

Innholdsfortegnelse

<u>1</u>	<u>DEFINISJONER</u>	<u>3</u>
<u>2</u>	<u>GENERELT</u>	<u>3</u>
<u>3</u>	<u>TESTPROSEDYRE</u>	<u>4</u>
3.1	REGISTRERING AV DATA	4
<u>4</u>	<u>PRØVEDRIFT</u>	<u>4</u>
<u>5</u>	<u>GARANTIKJØRING</u>	<u>4</u>
5.1	YTELSESTESTING	4
5.2	RESULTATET AV GARANTIKJØRING OG YTELSESTEST	5
5.3	UTBEDRINGER	5
5.4	YTELSESATTEST	5
<u>6</u>	<u>SANKSJONSBESTEMMELSER</u>	<u>5</u>

1 DEFINISJONER

- a) Med Prøvedrift menes perioden etter igangkjøring og inntrimming av leveransen og før Garantikjøring.
- b) Med Garantikjøring menes den perioden anlegget skal verifisere garantiverdiene beskrevet i post nr. D1.63 i Vedlegg 2 - Oppdragsbeskrivelse.
- c) Med Ytelsestest menes alle tester som er nødvendig for å verifisere garantiverdiene.
- d) Med testprosedyre menes den prosedyre som skal utvikles av entreprenør for gjennomføring av prøvedrift, garantikjøring og ytelsestest.

2 GENERELT

Entreprenøren garanterer verdiene oppgitt i post nr. D1.63 i Vedlegg 2 – Oppdragsbeskrivelse, basert på følgende slamkarakteristikk:

- Slamtype: Kjemisk felt slam hvor noe slam har opprinnelse fra biologisk rensetrinn (10 -15 % av total slammengde) (jfr. hovedprosess-skjema, tegn. nr. M-300)
- Tørrstoff: 5 - 8 % (TS)
- Temperatur: 4 – 16 °C (Råslam)

Det tillates ikke å ta forbehold om slammets egenskaper utover ovenstående. Om ønskelig kan tilbyder få utlevert slamprøve v/befaring, for uttesting.

Før garantikjøringen gjennomføres, skal anlegget ha vært igjennom nødvendige kaldtester, varmtester, opp og nedkjøringer samt en prøvedriftsperiode for å verifisere at anlegget er klart for gjennomføring av garantikjøringen.

Straks partene er enige om at anlegget er klart for å gjennomføre garantikjøringen, skal denne begynne. Garantikjøringen skal gjennomføres med oppdragsgivers driftspersonell som operatører av anlegget, iht. entreprenørens opplæring og driftsinstruks.

Alle komponenter i anlegget skal være i drift slik at alt opereres som en enhet.

Ytelsestesting er ikke ment som en verifikasjon av alle kontraktmessige krav, kun de som er knyttet til garantiverdiene og begrenser ikke entreprenørs ansvar i forhold til resten av kontrakten.

Alle garantikravene er absolutte og skal oppnås 100 %. Entreprenør skal utføre forbedringer inntil kravene er nådd. Oppdragsgiver kan likevel, for de ytelsesgarantiene som det er knyttet sanksjonsbestemmelser til i kapittel 6, være villig til å akseptere disse dersom entreprenør ikke evner å oppfylle garantiene.

Alt som er nødvendig for å gjennomføre prøvedrift, garantikjøring og ytelsestesting er entreprenørs ansvar og skal være en del av kontrakten. Oppdragsgiver bekoster evt. analysekostnader.

3 TESTPROSEDYRE

Entreprenøren skal utvikle en testprosedyre som verifiserer garantiverdiene gitt i post nr. D1.63 i Vedlegg 2 – Oppdragsbeskrivelse. Entreprenør skal oversende testprosedyren til oppdragsgiver minimum 1 måned før Prøvedrift er planlagt påbegynt.

3.1 Registrering av data

Garantimålinger gjennomføres i henhold til anerkjent metodikk og standarder. Så langt det er mulig og hvor tilstrekkelig dokumentasjon og nøyaktighet kan oppnås, benyttes anleggets lokale system og instrumenter koblet til det sentrale styresystemet. For analyser benyttes anleggets eget laboratorium der hvor utstyr/metode er tilgjengelig. Analyser som ikke kan foretas med eget utstyr skal utføres av akkreditert laboratorium.

4 PRØVEDRIFT

Prøvedriftsperioden skal være tilstrekkelig lang for å gjennomføre nødvendige innjusteringer og optimaliseringer. Anlegget skal i denne perioden drives av anleggets driftspersonale iht. opplæring og driftsinstruks, under entreprenørens veiledning og fulle ansvar. Prøvedriftsperioden skal ha en varighet på minimum 4 uker uten driftsstans på utstyret.

5 GARANTIKJØRING

Følgende betingelser skal være oppfylt før garantikjøringen kan starte:

- Prøvedrift i minimum 4 uker uten driftsstans

Entreprenørs leveringsomfang skal inkludere garantikjøringen. Under garantikjøringen skal oppdragsgivers driftspersonell operere anlegget iht. driftsinstruks og entreprenørs opplæring.

Garantikjøringsperioden skal være av 1 års varighet. I denne perioden skal det gjennomføres ytelsestest som beskrevet nedenfor, samt at antall rengjøringer (CIP) eller pluggkjøringer loggføres.

5.1 Ytelsestesting

Det skal gjennomføres 4 stk ytelsestester, som spres over året for å fange opp sesongvariasjoner.

Det skal gjennomføres målinger og tester som verifiserer ytelsesgarantiene ihht verdier gitt i post nr. D1.63 i Vedlegg 2 – Oppdragsbeskrivelse. Ytelsestest startes opp umiddelbart etter rengjøring (CIP) eller pluggkjøring, dvs. på ren varmeveksler, og skal gå over en periode på 7 døgn. Slammengde (kapasitet), temperatur og trykktap logges gjennom hele perioden. Varmeoverføring (ΔT), trykktap og kapasitet skal være innenfor rammene angitt i tabell under pkt. 6 nedenfor.

Dersom belastningsforutsetningene ikke overholdes, eller slamkarakteristikk beskrevet i pkt. 2 ovenfor ikke overholdes, under ytelsestesten, skal ny ytelsestest avholdes innen 3 uker. Dersom forutsetningene også da ikke overholdes, avtales ny dato for ytelsestest. Dette fortsetter inntil forutsetningene er tilfredsstilt. Oppdragsgiver kompenserer entreprenøren ved ekstratest som følger av at forutsetningene ikke overholdes.

Dersom ytelsestesten viser at garanterte verdier ikke oppfylles, og ikke kan henføres til manglende overholdelse av forutsetningene i avsnittet over, skal det gjennomføres ny test innen 3 uker. Ved ny test

bekoster entreprenøren evt. analysekostnader. Dersom garantert ytelse også da ikke overholdes, gjelder bestemmelsene i pkt. 6 nedenfor.

Oppdragsgiver eller dens representant fører protokoll under ytelsestesten, og begge parter signerer protokoll ved avsluttet testperiode.

5.2 Resultatet av garantikjøring og ytelsestest

Innen en uke etter avslutning av testene skal entreprenør legge fram en skriftlig rapport. Her skal målte og beregnede verdier gå klart fram, og rapporten skal gi en vurdering av hvorvidt kravene i kontrakten er innfridd. Eventuelle anmerkninger fra oppdragsgiver om rapporten skal overleveres skriftlig innen en uke etter at rapporten er framlagt oppdragsgiver.

Dersom det oppstår uenighet mellom partene skal en uhildet tredje part, innen rimelig tid avgjøre hvorvidt kravene til garanti- og ytelsestestene skal ha ansees som innfridd. Oppdragsgiver dekker kostnadene for tredjeparts verifikasjon basert på netto dokumenterte kostnader. Dersom testen underkjennes skal entreprenør betale neste tredjepartsverifikasjon.

5.3 Utbedringer

Dersom entreprenør trenger å gjøre endringer på anlegget for å kunne oppnå ytelsesgarantiene, skal entreprenør sende følgende informasjon til oppdragsgiver:

- 1) Når endringene skal gjennomføres (begrenset til revisjonsstanser)
- 2) En beskrivelse av modifiseringene og forventet forbedring

5.4 Ytelsesattest

Dersom entreprenør vurderer ytelsesgarantiene som oppnådde skal entreprenør sende forespørsel om utstedelse av ytelsesgarantiattest. Når en slik forespørsel mottas skal oppdragsgiver innen 7 dager enten:

- 1) Utstede ytelsesattest
- 2) Sende kommentarer til entreprenør om hvorfor oppdragsgiver mener ytelsesgarantiene ikke er møtt

6 SANKSJONSBESTEMMELSER

Dersom garantistiller ikke klarer å oppfylle de garanterte funksjonskrav etter at 2 ytelsestester er utført, skal følgende system for bøter, evt. heving av kjøp følges:

Kapasitet / trykktap:

- Garantert ytelse:

Varmeveksler	Slamkapasitet (m ³ /t)	Vannbehov (m ³ /t)	Vanntemp. inn (°C)	Trykktap (bar)	ΔT på slam (°C)
VXX1-BO01 og BO02					
VXX2-BO01 og BO02					
VXX3-BO01 og BO02					
VXX4-BO01 og BO02					
Gasskjøler					

-
- Dersom garantert trykktap i forhold til angitt kapasitet overskrides, skal entreprenøren betale en bot.
 - Dersom gjennomsnittsverdien for varmeveksleren er mellom garantert trykktap og garantert trykktap + 1 bar, skal entreprenøren betale en bot til oppdragsgiver på kr. 100.000,- for hver 0,1 bar i økt trykktap.
 - Dersom trykktapet over varmeveksleren er større enn 1 bar utover garantert verdi, har oppdragsgiver rett til å heve kjøpet.

Temperaturheving/senking:

Garanterte ΔT verdier i tabellen ovenfor skal oppnås til 100% ved angitt kapasitet og tilhørende trykktap. Dersom ikke dette oppnås, har oppdragsgiver rett til å heve kjøpet.

Rengjørings- / pluggkjøringsintervall:

- Garantert ytelse: Maks. NN rengjøringer (CIP) eller pluggkjøringer pr. år.
- Dersom det gjennom garantikjøringsperioden (1 år) er behov for > NN rengjøringer (CIP) / pluggkjøringer. Skal entreprenøren betale en bot til oppdragsgiver på kr. 100.000,- for hver rengjøring (CIP) / pluggkjøring utover garantert antall.
- Dersom det er nødvendig med 2 x garantert antall rengjøringer (CIP) / pluggkjøringer pr. år har oppdragsgiver rett til å heve kjøpet.

Samlet bot:

Dersom summen av de forskjellige bøtene overstiger kr. 1.500.000,- har oppdragsgiver rett til å heve kjøpet.

Øvrige bestemmelser:

Analysekostnadene for første gangs test bekostes av oppdragsgiver. Evt. ny test med nye analyser bekostes av entreprenøren.

Hvis kjøpet heves betaler entreprenøren tilbake til oppdragsgiver hele kontraktssummen for fortykkermaskinene, pluss 10% påslag som ulempeserstatning. Entreprenøren bærer alle kostnader til demontering og fjerning av levert utstyr.

VEDLEGG F – Vederlag

(Se vedlegg 4 til konkurransegrunnlaget)

ENDRINGSANMODNING FRA LEVERANDØREN^[a1]

Kontrakt nr.:	Prosjekt navn:				
Endringsanmodning; EA nr.: _____	Vedlegg: _____ av i alt _____ til denne EA.				
Vedr.:					
Bakgrunn for endring:					
Beskrivelse av endingen:					
Henvisninger:					
Tidsmessige konsekvenser:					
Aktivitet:	Arbeid		Materialer	Andre kostnader	Total kostnader
	timer	kostnad			
•					
•					
Summer; estimert	=	=	=	=	= _____
Forsering:					
Betalingsbetingelser					
For oppdragstageren:					
_____ Oppdragstagerens representant Dato: _____					
For oppdragsgiveren: Denne EA aksepteres av oppdragsgiveren: ☐ , og blir EO nr. _____ Denne EA aksepteres ikke eller bare delvis av oppdragstageren: ☐ , og oppdragstageren skal utstede ny endringsordre, EO, som svar på denne EA. _____ Oppdragstagerens representant Dato: _____					

ENDRINGSORDRE FRA VEAS^[a1]

Kontrakt nr.:		Prosjekt navn:			
Endringsordrenr.; EO nr.:		Vedlegg: _____ av i alt _____ til denne EO.			
Vedr.:					
Bakgrunn for endring:					
Beskrivelse av endingen:					
Henvisninger:					
Tidsmessige konsekvenser:					
Aktivitet:	Arbeid		Materialer	Andre kostnader	Total kostnader
	timer	kostnad			
•					
•					
	=	=	=	=	= _____
Forsering:					
Betalingsbetingelser					
For Leverandøren			For VEAS		
_____			_____		
Leverandørens representant			VEAS' representant		
Dato: _____			Dato: _____		